СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ XI. Скрентонъ, Па., Четверъ 17-го Вересня, 1903. Число 38. — Vol. XI. Scranton, Pa., Thursday, September 17, 1903. No. 38.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Вересень		
17	Ч.	Вавила. Мойсея
18	П.	Захарiи
19	С.	Чудо Арханг. Михаила
20	Н.	15 по Сош. Созонта
21	П.	Рождество Пр. Богород.
22	В.	Иоакима и Анны
23	С.	Минодоры, Митродоры

Въ Октобрѣ безъ вступного буде ся прiймати новыхъ членовъ до „Р. Н. Союза“ въ вѣцѣ до 35 лѣтъ; а за пôвъ вступного въ вѣцѣ вôдъ 35 до 45 лѣтъ и то вô всѣхъ Вôддѣлахъ „Союза“! Хто еще не належить нехай приступае до „Союза“, бо нѣхто не знае, яка кого доля чекае!!

— **Графъ** Толстой, дуже славный писатель росiйскiй, обходивъ дня 12 септембра б. р. 75-лѣтнiй роковины своихъ уродинъ, але лишь въ крузѣ родиннôмъ въ Тули (120 миль вôдъ Москвы) и находить ся въ якъ найлучшôмъ станѣ здоровля.

— **Зъ** Питсбурга, Па. утѣкъ мнимый банкиръ, Артуръ Амайзенъ, вразъ изъ грошми нашихъ людей, котрi складали до его „банку“ свои ощадности або черезъ его руки посылали ихъ до старого краю. Бувъ се угорскiй жидокъ, що удававъ Словака, Поляка и що хто хотѣвъ. Такимъ робомъ ошукавъ нашихъ людей на кôлькадесять тысячь доляровъ.

Мавъ вôнъ свôй „банкъ“ такожъ въ Бутлѣръ, де живе богато Русинôвъ. Ту, якъ кажуть натягнувъ вôнъ легковѣрныхъ на 10 тысячь доляровъ.

— **Пише** намъ н. В. Цѣхоцкiй зъ Sifton, Man. въ Канадѣ, що дня 24 Августа тамошнi Русины заложили „Народну Читальню“. На першiй разъ выбрано слѣдуючихъ урядниковъ: Пр. Наконечный, председатель, Мик. Колцунъ, директоръ, Федоръ Грушовый, касiеръ и В. Цѣхоцкiй секретарь.

— **Въ справѣ** еп. Серафима выдрукуемо въ одномъ зъ слѣдуючихъ чиселъ кôлька статей, якi редакцiя „Свободы“ дôстала вôдъ своихъ дописувателѣвъ.

— **Дня** 9. Септ. заложили Русины: А. Горбаль и Телешъ нову ґросерню и бучерню на розѣ улиць Мейнъ и Вотеръ въ Дербi, Конн. Сподѣвати ся належить, що Русины своихъ будуть попирати.

Русинъ.

Нову книжку „Пѣснословець“ або зборъ пѣсень церковныхъ можете достати по цѣнѣ 50 центôвъ въ редакцiи Свободы.

— **Жертвою** пожежѣ упало минувшого мѣсяця цѣле мѣсточко Травнiкъ въ Босни, що числило 12 тысячь жителѣвъ, переважно Турковъ. Згорѣло тамъ поверхъ 600 домôвъ и 7 мечетôвъ.

— **Обережно** зъ грибами! Въ Глибовичахъ, повѣта бобрецкого (Галичина) отроила ся грибами цѣла родина Инґльотôвъ. Помимо скорои лѣкарскои помочи 3 особы померло на другiй день середъ страшныхъ мукъ.

— **Зима** не дае сего року довго ждати на себе. Въ державѣ Колорейдо упали минувшого тыжня такi обильнi снѣги, що въ кôлькохъ мѣсцевостяхъ перестали курсувати зелѣзничi поѣзды. Найбôльше снѣгу упало въ охресности Денверъ.

— **Нова** недуга выбухла епiдемiчно мѣжь нѣмецкими майнерами въ копальняхъ Вестфалiи и надреньскихъ провiнцiй. Недуга проявляе ся блѣдницею, ослабленемъ очей и занепадомъ силъ въ цѣлôмъ орґанiзмѣ такъ, що недужiй стае зовсѣмъ неспосôбнымъ до працѣ. Причиною недуги е певный рôдъ глистôвъ въ кишкахъ. Для навѣщеныхъ сею недугою побудовано 56 окремыхъ шпиталѣвъ въ якихъ ординуе 200 лѣкарѣвъ. Зъ порученя властей лѣкарѣ оглядають родины всѣхъ робôтникôвъ копальняныхъ и доси стверджено, що на 1000 осôбъ було 51 недужихъ. До лѣченя уживають вытягу папороти, однакъ сей лѣкъ не всѣмъ помагае, а деякi вôдъ него ослѣпли.

— **Галицкi** Русины-Украинцѣ купили на розѣ улиць Льва Сапѣги, Сикстуской и Коперника у Львовѣ площу пôдъ будову руско-народного театру за 350 тысячь коронъ. Куплена реальнôсть, якъ доказують знатоки, е найкраснша зо всѣхъ у Львовѣ и годить ся найлѣпше пôдъ будову театру.

— **Доносять** изъ Шамокiнъ, Па. що 4 тамошнi копальнѣ, власнôсть „Юнiонъ Колъ Ко.“, замкнено на необмеженый часъ. Около 3200 робôтникôвъ, мѣжь котрыми е богато Русинôвъ, втратило наслѣдкомъ того працю.

Ив. П. Котляревскiй.

— **Мѣжь** двома индiяньскими племенами, Пиладжь и Дiръ Айландъ, що заселяють резервацiюЛикъ-Лейкъ, въ Минесотѣ, заносить ся на вôйну. Бѣлi поселенцѣ льокують свое майно на зелѣзничôй стацiи Вiлкеръ и утѣкають зъ тыхъ сторôнъ.

— **Маемо** одну повôсть бôльше въ Америцѣ — жандарма въ спôдници! П. Сейцъ, шерифъ повѣта Мекферсонъ, въ державѣ Кансесъ, именувавъ свою дочку Гети спецiяльнымъ жандармомъ. Першiй сей жандармъ женьского пола въ Америцѣ заразъ таки на вступѣ показавъ що вôнъ вмѣе. На другiй день по своимъ именованю удало ся ему выслѣдити трехъ розбишакôвъ, котрi хотѣли убити й ограбити богатого фармера, и здѣлати ихъ нешкôдными. Жандармъ-женщина сѣвъ на коня, здогонивъ розбишакôвъ въ лѣсахъ вôддаленыхъ о 30 миль ѣзды и арештувавъ тай вôдставивъ ихъ до повѣтовои вязницѣ безъ чужои помочи.

— **Цигане** мстять ся иногдѣ страшенно на зрадникахъ. За примѣръ най послужить слѣдуюча подѣя:

До уряду громадского въ Надь Бечкеретъ, на Угорщинѣ, зголосивъ ся недавно циганъ Никола Вочура и просивъ начальника громады, щобы захистивъ его и оборонивъ передъ ватагою циганôвъ, котра хоче его убити за те, що зрадивъ передъ жандармами одного зъ членôвъ ватаги, яко убiйника. Начальникъ громады вôддавъ сего цигана пôдъ опѣку жандарма, котрый примѣстивъ его тымъ часомъ въ громадскôй вязници. На другiй день циганъ щезъ одначе, немовь камфора. Зъ початку всѣ гадали, що втѣкъ, та опôсля выяснила ся цѣла справа. Показало ся именно, що ватага циганôвъ выкрала его зъ арешту, выбрала ему очи, вôдрѣзала языкъ, а потôмъ пригнула до себе вершки двохъ высокихъ деревъ, привязала до нихъ зрадника за ноги и пустила. Дерева, повертаючи до первѣснои позицiи, розôгнули ся и розôрвали нещасну жертву на двѣ части. По довершеню сего страшного злочину цигане утекли.

— **Свою** жену застрѣливъ въ Олифантѣ, Па. якiйсь Рiсъ Джьонсъ, майнеръ, почôмъ и собѣ вôдобравъ жите влучнымъ выстрѣломъ зъ револьвера. Причиною сего була пiятика и сварка зъ женою.

— **Судiя** найвысшого суду станового, К. Л. Вудъ, побивъ на плетформѣ бесѣдникôвъ въ Литлъ Ракъ, Арк. ґубернатора Дейвiса, котрый ему опонувавъ при выборахъ. Ударивъ его такъ сильно въ лице, що ґубернаторъ упавъ зъ плятформы зъ высоты 4. стôпъ и потовкъ ся небезпечно.

Судiю увязнено.

— **Воздушна** труба скаженѣла вздовжь побережа Юкатану и заподѣяла безлѣчь шкоды. Мѣжь иншими знищила она до самыхъ основъ цѣле мѣсточко Мiґель, Текс. Богато людей мало тамъ втратити жите.

— **Союзне** правительство Сп. Державъ порѣшило знести въ Сенъ Францiско, Кал. хiньску дѣльницю по тôй причинѣ, що тамъ дуже часто появляе ся чума и азiйска холера. Звôдси розношено сѣ недуги по цѣлôй Калiфорнiи.

— **Передъ** кôльксма днями померъ въ Синсинатi, О. Джьовъ Ґраймсъ, найтяжшiй чоловѣкъ на кули земскôй. Числивъ вôнъ 34 лѣтъ, бувъ высокiй на 6 стôпъ и 4 цалѣ а важивъ дрôбницю... 754 фунтôвъ.

— **Богато** жидôвъ потягнено въ Ню-Йорку до судовои одвѣчальности за т. зв. бiґамiю. Ходить именно о се, що жидôвскихъ ритуальныхъ розводôвъ не узнають въ Сп. Державахъ, наколи они не потверджени черезъ судъ, а коли якiй жидокъ женить ся по такôмъ розводѣ, то его карають за двоженьство.

— **На** розѣ 16-ои и Лiбертi ул. въ Питсбурґъ, Па. згорѣли дня 10. с. м. величезнi стайнѣ фiрмы „Алеґени Трансферъ Ко.“, въ котрыхъ було тодѣ 120 коней. Въ огни такъ попекло ся и попарило 108 коней, що мѣскiй ветеринаръ велѣвъ ихъ пострѣляти.

— **Зъ** Пасейку, Н. Дз. пишуть намъ: „о. Волошинъ выплативъ зъ касы церковнои о. К. Лавришину за посвячене креста двайцять пять долярôвъ безъ вѣдомости галицкихъ кураторôвъ. Правдиво по »твердо-мадярски«.

— **Експльозiя** парового котла лучила ся недавно въ фабрицѣ Hanson Van Winkle Co. при ул. Маркетъ, въ Нюарку, Н. Дж. и тяжко покалѣчила 6-охъ робôтникôвъ. Оденъ кусень котла, упавъ на сусѣдну каменицю и пробивъ еѣ вôдъ верха ажь до долины.

— **Обчислено**, що на цѣлôй кули земскôй вродило ся сего року о 13 мiлiонôвъ кубiчныхъ метрôвъ пшеницѣ менше, чимъ минувшихъ лѣтъ.

ПАВЛА БЕРТА:

Дещо про звѣрята, ростины, каменя и скалы.

Зъ англійского переклавъ **Ст. Макарь.**

[Дальше].

6. Лучаки. На конець погляньмо ще на два образки. Оденъ зъ нихъ представляе звѣрятко, проживаюче звычайно надъ берегомъ моря, котре называе ся звѣздания (обр. 14). Другій образокъ (обр. 15) представляе малесеньке сотворѣнє, котре жие громадами, утвореными зъ великого числа малыхъ истотъ, подобныхъ до представленого на образочку пôдъ А). Тй маленькй звѣрятка, званй полѣпами, творять вокругъ себе рôдъ иловато-каминистои торбинки а коли тй торбинки вразъ зъ собою получать ся то творять полѣпий скалы, рафы а навѣть острова. Коралѣ и губки вырѣзуе ся зъ полѣпôвъ. Тому, що вôдъ рота тыхъ звѣрятъ розходить ся тѣло въ формѣ лучѣвъ, звемо ихъ лучаками.

Обр. 14. Звѣздания (star-fish).

Обр. 15. Поліпъ (polype). А. дѣйсна величина; В побôльшена.

Ось вамъ и подѣлъ звѣрячого царства, котре, якъ мы вже научили ся; дѣлить ся на чотиры великй громады: 1) Хребовцѣ, 2) Перстеняки, 3) Мякуны и 4) Лучаки.

Теперь, маючи на увазѣ той подѣлъ, станемо слѣдити за звѣрятами, що належать до згаданыхъ громадъ.

Змѣстъ перечитаного.

(Подѣлы звѣрячого царства).

1. Загальники. Звѣря росте, порушае ся довольно, чувствуе, вôдживляе ся и гине.

2. Ростина росте, жие и гине, але не порушае ся зъ мѣсця анѣ не вказуе познаки чутя.

3. Камѣнь лишае ся незмѣнный; хиба, що его хто зрушить зъ мѣсця, розлупить або его змѣнить яка внѣшна причина.

4. Звѣрячне царство дѣлить ся на чотири великй громады: хребовцѣ, перстеняки, мякуны и лучаки.

5. Хребовцѣ. Тымъ именемъ звемо всѣ тй звѣрята, що мають кости а головно хребетъ. Кôнь належить до хребовцѣвъ.

6. Хребовцѣ суть одинокими звѣрятами, що мають червону кровь.

7. Перстеняки. Перстеняки (комахи, павуки, ногастки, скаралупники, хробаки) суть звѣрятами, що не мають анѣ костей, анѣ червонои кровь. Ихъ тѣло творять обручки, повязанй однй при другихъ. Стѣнный косарь (стонога) є перстенякомъ.

8. Мякуны. Мякуны не мають анѣ костей, анѣ червонои крови, анѣ обручокъ. Ихъ тѣло є мягке и мясисте, деколи укрыте въ скаралупѣ. Виноградный слимакъ є мякуномъ.

9. Лучаки. Деякй звѣрята посѣдають ротъ, котрый мѣстить ся осередъ на сподѣ тѣла. Коли вôдъ того рота розрастае ся тѣло лучами на боки звемо тй звѣрята лучаками. Звѣздания є лучакомъ.

I Хребовцѣ.

Хребовцѣ, якъ мы вже сказали, суть такй звѣрята, що мають кости и червону кровь. Они дѣлять ся на кôлька великихъ клясъ а именно на: ссавцѣ, птицѣ, гады, земноводники и рыбы.

7. Ссавцѣ. Ту належать въ першôй мѣрѣ четвероногй звѣрята, котрй мають по чотири нôги а покритй суть волосемъ або футромъ. Тому, що они дають ссати своимъ молодымъ молоко, звемо ихъ ссавцями.

Обр. 16. Хребовцѣ. 1. Ссавцѣ, четвероножнй, покритй волосемъ або футромъ.

Обр. 17. Хребовцѣ. 2. Птицѣ, мають дзюбакъ, крила, пѣре, 2 ноги.

8. Птицѣ. Скажѣть менѣ, що одмѣчае птицѣ (обр. 17), що они мають знаменного? — „Про се що ино була бесѣда. Птицѣ мають дзюбакъ, крила, пѣре и тôлько двѣ ноги“. Зовсѣмъ справедливо.

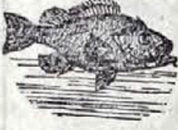
9. Звѣрята теплокровнй и зимнокровнй. Чи можете намъ сказати що є знаменного у гадôвъ? Бачу, що се питане трохи трудне для васъ. И не дивниця, бо пр. ящѣрка мае чотири ноги; вужь не мае анѣ одной а черепаха жие замкнена въ скаралупнôй домовцѣ. Хочь тй звѣрята на видъ рôжнять ся помѣжь собою то однакъ пôдходять пôдъ одну назву: гады. Мы доконче мусимо дознати ся, чому ихъ усѣхъ причисляють до одной громады. Тожь пробуйте, я вамъ єсли положите руку на пса або коня, чуете тепло чи зимно? — „Тепло“. — Такъ; а коли помацаете зъ верхи птицю прим. курку, чуете тепло, чи зимно? — „Велике тепло“. — Цѣлкомъ справедливо. А возьмѣть до рукъ, ящѣрку або вужа. — „Що! брати гадину до рукъ, тажь я можу умерти вôдъ вкушеня“. — Не лякайте ся! Ябы на се не позволивъ, щобъ вы брали до руки таку ѣдовиту гадину якъ тарахкавець, але возьмѣть звычайного вужа (обр. 18), котрый не заподѣе вамъ найменшои шкоды. Положѣть руку на него а почуете вôдъ него зимно. Доткнѣть ся теперь жабы то и вôдъ неи повѣе зимнымъ. А золота рыбка яка? Тепла чи зимна? Певно, що зимна. Затѣмъ вужь, жаба и рыбка суть зимнй.

Обр. 18. Хребовцѣ. 3 Гады, зимнокровнй звѣрята, проживаючй найчастѣйше на земли. Скôрка покрита неправдивою лускою.

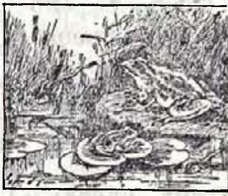
Зъ того бачимо нову и то велику вôдмѣну помѣжь звѣрятами. Суть звѣрята, котрй мають теплу кровь: ссавцѣ и птицѣ, а другй мають зимну кровь и то суть: гады. До нихъ причисляемо такожь земноводникôвъ, про котрй невдовзѣ буде бесѣда, рыбы и взагалѣ всѣ звѣрята безъ костей або хребта (перстеняки, мякуны, лучаки), словомъ безхребовцѣ.

10. Гады, земноводники, рыбы. Гады мають зимну кровь и се достаточно вôдрôжняе ихъ вôдъ ссавцѣвъ и птицъ. Лишае ся ще дôзнати ся, що ихъ вôдмѣнюе вôдъ рыбъ (обр. 19). Яку бачите мѣжь ними рôжницю? — „Рыбы жиють въ водѣ а гады на земли“. — Дуже добре. Пôсля научного выслову называемо тй звѣрята, що жиють на земли: воздушными а тй, що въ водѣ: водяными.

Обр. 19. Хребовцѣ. 4. Рыбы. Зимно-кровнй звѣрята, жиючй въ водѣ. Мають правдиву луску.

Але наше розумоване якось не кождого вдоволяе. Мы бачимо, що декто зъ васъ мае охоту посперечати ся зъ нами и поспитати: „до якои клясы зачислити жабу (обр. 20)? Она жие на половину на воздусѣ а на половину въ водѣ. Она на половину рыба а на половину гадъ“. — Ваша замѣтка досить влучна, але вы таки помыляете ся. Жаба не жие на половину въ водѣ, она жие тôлько на воздусѣ. Правда, она скаче до воды и нуряе ся якъ еи хто налякае, але, еслибы она не выплыла зъ воды и кôнчикомъ носа не набрала воздуха то втопила бы ся на певно. Аджежь и люде потрафлять выдержати пôдъ водою зо двѣ хвилѣ. Жаба може выдержати довше якъ годину. Вынятокъ становять студений зимы, коли жабы майже завмирають. Тожь, якъ бачите, жаба є воздушнымъ звѣрятемъ подôбно якъ ящѣрка и вужь. Але жаба не є такою цѣле свое житѣ, якъ молода, звана мугоіловиця, жие выключно въ водѣ и є водянымъ звѣрятемъ, а коли выросте вже на жабу стае воздушнымъ звѣрятемъ. Тожь жаба и еи свояки ропухи, чорнй зъ жовтыми цятками ящѣрки и саламандры творять групу званй земноводниками, бо ведуть подвôйне житє: земне и водяне.

Обр. 20. Хребовцѣ. 5. Земноводники, зимнокровнй звѣрята, водянй въ молодости а воздушнй, коли розвиненй.

Єще є одна вôдмѣна помѣжь земноводниками а гадами. Коли приглянемо ся скôрцѣ жабы то нобачимо, що она є вохка и гладка. Чи скôрка вужа така сама? — „Нѣ, она зовсѣмъ покрыта лускою“. — Чи такъ само якъ рыба? — „Такъ“. — Ану приглянѣть ся уважнѣйше, бо помыляете ся. Дивѣть ся, луска золотои рыбки цѣлкомъ выразна и вôддѣлена такъ, що еслибъ мы схотѣли то могли бы ей вырывати якъ волоски зъ головы або пѣре зъ птицѣ. Того не можемо зробити зъ лускою вужа, бо те, що вы берете за луску се лишь пасмуги скôрки, ихъ звуть неправдивою лускою.

Повторѣмъ все въ коротцѣ. Гады суть воздушными (земными) звѣрятами; ихъ скôрка покрыта неправдивою лускою. Земноводники суть водяными звѣрятами въ молодости а въ старшомъ вѣцѣ воздушными (земными); ихъ скôрка є нага. Рыбы суть водяными звѣрятами; ихъ скôрка покрыта правдивою лускою, вôддѣленою одна вôдъ другои.

Змѣстъ перечитаного — Хребовцѣ.

1. Подѣлъ хребовцѣвъ. Хребовцѣ дѣлять ся на кôлька рядôвъ а именно: Ссавцѣ, птицѣ, гады, земноводники и рыбы.

2. Теплокровнй звѣрята. Ссавцѣ покрытй суть волосемъ и кормять свои молодй молокомъ.

3. Птицѣ мають дзюбъ, крыла, пера и двѣ ноги.

4. Ссавцѣ и птицѣ мають теплу кровь.

5. Зимнокровнй звѣрята. Гады мають зимну кровь, ихъ скôрка покрыта неправдивою лускою.

6. Земноводники мають зимну кровь, ихъ скôрка є нага. За молоду жиють въ водѣ и звуть ся водянй. Коли вже розвинуть ся вдихають въ себе воздухъ и зъ тои причины мусять выйти на поверхню, зъ того суть прозванй воздушными (земными).

7. Зъ того подвôйного житя звуть ихъ земноводниками.

скôрка покрита правдивою лускою, вôддѣленою одна вôдъ другои.

I. Ссавцѣ.

11. Люцкій рôдъ. Розвѣдку про ссавцѣ зачнемо родомъ люцкимъ, бо чоловѣкъ именно належить до тои громады. Ябы цѣлковито не мавъ нѣчо противъ того, еслибъ чоловѣкъ творивъ для себе окремый вôддѣлъ задля его высшости понадъ другй члены тои громады, але позабудьмо на хвильку про всякй нашй здôбности а возьмѣмъ на увагу лишь наше тѣло. Въ тôмъ именно случаѣ, треба признати, маемо чимало схожого зъ малпами.

Мы ходимо просто и потрафимо стояти выпрямлей на двохъ ногахъ а малпы сего не потрафлять; мы маемо сильнй хочь делѣкатнй руки, котрыми, при помочи великого пальця, можемо хватати и дотикати ся. Наше тѣло є по бôльшôй части наге окрôмъ головы и части лиця.

Не всѣ члены люцкого роду, розсѣянй по цѣлôй земнôй кули, суть цѣлковито подôбнй до людей нашого краю. А навѣть ту, помѣжь нашими знакомыми, стрѣчаемо бѣлыхъ и чорныхъ людей, котрй рôжнять ся мѣжь собою щодо рисôвъ и барвы лиця. Великій, ясноволосый мешканець Даніи и малый, темнавый Италіянинъ мало суть на себе похожй. Але всѣ народы Европы мають бѣлаву скôру, якъ и мы (обр. 21), правильнй рисы, прямый нôсъ, правильнй уста и гладке шовкове, деколи кучеряве волосе. Хінцѣ (обр. 22) мають жовтаву скôру; ихъ волосе є гладке, чорне и шорстке; ихъ очи осадженй скôсно а зубы выстаючй. Мурины (обр. 23) мають чорну скôру, вовняно кучеряве волосе, дуже выстаючй уста и широкій, плоскій нôсъ. Пôвнôчно американьскй Индіяне (обр. 24) схожй суть почасти на жовтаву расу, лишь мужчины суть высшй и сильнѣйшй а ихъ скôра є червонявого колѣру. Суть ще и иншй расы, але тй суть меншои ваги або ихъ можна дуже легко одмѣтити. Поки що мы займемо ся головно бѣлою расою Европы, жовтою расою Азіи, чорною расою Африки и червоною Америки. Притôмъ треба знати, що бѣлй люде якъ интелігентнѣйшй, бôльше предприемчивй и вôдважнѣйшй вôдъ другихъ, розôйшли ся по цѣлôмъ свѣтѣ такъ, що низшй расы зникають пôдъ напоромъ бѣлыхъ.

Обр. 21. Бѣла раса (Европа)

Обр. 22. Жовта раса (Азія).

Обр. 23. Муриньска раса (Африка).

Обр. 24. Червона раса (Америка).

Що бôльше, низшôсть декотрыхъ расъ люцкого роду дуже замѣтна. Такъ примѣромъ, люде первѣстнои расы въ Австраліи, мають нужденну поставу, чорнавои барвы, звисаюче, чорне волосе и дуже малу голову. Они жиють громадками, але не управляють землѣ анѣ не годують жадной звѣрины кромѣ певного рода пса. Ихъ интелігенція дуже скупа. Въ иншихъ частяхъ свѣта замешкують такй племена, що не знають навѣть якъ зробити огонь.

(Дальше буде).

Хлопскй жалѣ.

(На нуту: „Верховино свѣтку ты нашь“.

Зъ року на рôкъ
И такъ всьой вѣкъ
Дармо полекшѣ чекаемъ,
Гôрше що разъ
Тиснуть разъ вразъ
Попусту хвильки не маемъ.
Завзяли ся вороженьки, щобы Русь убити
На руинахъ Украины Польщу воскресити.

Втѣкли дѣды
Зъ ляцкой бѣды
Намъ будьто лишили волю.
За ню плати,
Бо вольный ты,
Що року купи си долю.
Вѣчно точать изъ насъ соки, самй нѣцъ не мають,
Крадуть касы, стрѣляють ся, за море тѣкають.

Чижь то зъ предъ вѣкъ
Бувъ чоловѣкъ
Пôдданый якомусь паньству?
Чи и Адамъ
Робивъ и намъ

Була колись у насъ воля, всѣ панами звались
Но збѣднѣли, тай здурѣли, ворогамъ пôддались.

Чижь то Адамъ
Праотець вамъ —
Мы иншого праотця дѣти,
Що вы всьо взяли,
Насъ подоптали
Ще й мусимъ голодомъ млѣти?
Природа насъ не дѣлила, самъ зрабувавъ ляше.
Розвиднѣлось, мы прозрѣли, вôдберемъ що наше.

Вже прійшовъ часъ,
Бо сила въ насъ
И не бракъ вже намъ науки:
Каина племя
Скôнчилось время
Часъ намъ взять керму у рукы.
Дусилисьте меншихъ братôвъ а Масѣи убили,
Теперь меншй пôйдемъ въ гору а вы до могилы

ДОПИСИ.

Зъ McKeesport, Pa.

Отворене Читальнѣ.

Дня 8-го вересня с. р. на Labor day о год. 10 передъ полуднемъ згромадило ся въ Рускôй Церквѣ поважне число народа на соборову службу Божу, котру вôдслужили: о. Н. Стефановичь зъ Pittsburg, Pa. о. Іосифъ Чаплинскій, новоприбувшій свящ. зъ Галичины и о Гр. К. Цмайло, мѣсцев. свящ.

По богослуженю удали ся люде до галѣ пôдъ церковю, где по вступнôмъ словѣ о. Цмайлы, забравъ голосъ о. Н. Стефановичь, и въ теплыхъ словахъ заявивъ свою велику радость, що мала и початкова громада здобула ся перша въ сêй околици на свôю рôдну читальню. Вôдтакъ пояснивъ значѣне амер. свята Labor day и заохочувавъ, щобы и Русины вступали бодай въ слѣды амер. робôтникôвъ закладаючи и собѣ подобнû товариства політичнû и просвѣтнû; вказавъ на корысти такъ религійнû якъ и народнû, особистû и загальнû для тыхъ, що въ єдности и згодѣ свого рôдного придержують ся и о свôй по тупъ старають ся.

Потомъ вôдчитано имена 48 членôвъ вступившихъ до читальнѣ, принято новыхъ, уложено статуты, вôдчитано и принято зъ тою поправ-

о Гр. К. Цмайло.

кою, що каждый членъ выступившій самовôльно изъ читальнѣ, може бути назадъ принятымъ, але тратить право голосу, такъ якъ и тû, що своими недорѣчными бесѣдами тамувалибъ ходъ обрадъ читальняныхъ.

Принято, що читальня мае звати ся „Руска Народна Читальня", а по англійски для выгоды адресъ: „Ruthenian Library" Sinclair & Ringold corner. — McKeesport, Pa. U. S. of America.

Рѣшено, щобъ читальня вступила въ члены „Просвѣты", выбрано числомъ девять рускихъ часописей и колька писемъ періодичныхъ. На закупно вôдповѣдныхъ для читальнѣ книжокъ выслано $16.00 на руки Тов. Просвѣта.

Выбрано слѣдуючій урядъ: голова Гр. К. Цмайло, предсѣдатель Михайло Палко, заступникъ Иванъ Кобаса, библіотекарь и секретарь Василь Кочкоданъ, заступникъ Грегорій Фаринякъ, касієръ Семенъ Коцюба, заступникъ Антôнъ Гайдукъ.

Щобы зачате дѣло не упало, и щобъ читальня якъ найкрасше розвивала ся, постановили собѣ члены, що каждый членъ мае зôбрати мѣсячнû вкладки вôдъ десяти на около мешкаючихъ членôвъ и касієрови передати.

Вконци вôдспѣвано спôльно три краснû патріотичнû рускû пѣснѣ: „Щасть намъ Боже" „Не пора не пора" и „Ще не вмерла" и вôдспѣвано зъ такихъ чуствомъ, — завдяки прегарнымъ голосамъ оо. Чаплиньского и Стефановича, що ажъ слезы покотили ся зъ очей присутныхъ. Редакція „Свободы" надôслала зъ нагоды вôтвореня читальнѣ на руки головы привѣтну телеграму.

Членъ Р. Н. Ч.

Зъ Providence, R. J.

Два роки минуло якъ о. Н. Пôдгорецкій бувъ въ Woonsocket. При тôй способности заохочувавъ Галицкихъ Русинôвъ, щобы ся лучили въ товариства и подали си рукы, бо такъ всѣ народы поступають. По вôдъѣздѣ о. П. тутешнû Русины зачали мыслити о братствѣ. Акуратно на ту готову роботу приѣхавъ благонадьожный о. Обушкевичь и такъ заложити братство св. Арх. Михаила.

Дня 29. Августа 1903 справлявъ заступникъ предсѣдателя сего братства свои имениньи въ Manville, R. J. (Братство св. арх. Михаила зложене зъ двохъ плейсôвъ а то Woonsocket и Manville, R. J.). Розумѣє ся що на таку забаву приѣхали и другû урядники того братства зъ Woonsocket, бо забава вôдбула ся въ Манвилѣ. Выпили пару кеґôвъ пива и взяли ся до гулькôвъ. (Бо й музыканта мають въ тôмъ братствѣ и за братскій грошъ купили мусулѣ). То такъ гуляли ажъ пецъ поломали. Забава протягнула ся ажъ до бѣлого дня. Коли уже не стало пива зôбрали ся братя до салону. Мѣжъ братами були урядники братства, п. касієръ, заступникъ предсѣдателя и т. д. А треба знати, що то була недѣля а въ тôмъ дни мавъ вôдбути ся квартальный мітинґъ. Але се ничь не робить що була недѣля. Братя пересидѣли при склянцѣ ажъ до 12-тои (молили ся за батюшку) а о 2-ôй зачали си нарады. Якъ тû нарады выглядали коли всѣ урядники були пяни, каждый може собѣ подумати, але конецъ концемъ предсѣдатель заговоривъ до зôбраныхъ такъ. „Любезнû Братя! Нинѣ маемо квартальный мітинґъ и зôйшли мы ся тутъ на тое, щобы ся спôльно порадити надъ розвоемъ нашого братства, (котре ся недовго розôйде). Протоколу нинѣ не маемо при собѣ, понеже въ тôмъ кварталѣ не було такъ важныхъ справъ, то и протоколу не треба". На тôмъ закôнчено а зачало ся збиране вкладокъ мѣсячныхъ. Зôбрано суму 18 дол. 35 ц. Зъ того заплатили 2 дол. за галю а позôстало $16·35. Сума була зрахована добре, бо п. касієръ збиравъ вкладки а заступецъ касієра записувавъ и колька разôвъ раховано. Але коли при конци зрахована еще разъ не стало 1 доляра и 85 цнт. Члены братства пôднесли голосъ, якъ зъ тыми грôшми буде и що въ такôмъ разѣ касієръ мусить тое зô своеи кишенѣ доложити. То п. предсѣдатель противный бувъ тому, щобы касієръ докладавъ зо своеи кишенѣ только сказавъ, що ся стало то пропало и най такъ зостане и заявивъ що по за братствомъ не треба вѣкому казати, бо для братства буде встыдъ. А чому ся такъ стало? Бо були пянû, хотяй статуты братскû пишуть §. 6. лѣтера (а), щобы не впивати ся и провадити моральне житє. Надъ тымъ зачала ся колотня, котра тревала 2 години. На конецъ покликали контрольора до сконтрованя книгъ. А той контрольоръ не мае поняття о рахункахъ п' я чувъ, що той п. контрольоръ бувъ караный оденъ и пôвъ року за крадѣжъ въ Галичинѣ

Такій чоловѣкъ не мавъ бы мати вступу до жадного уряду въ братствѣ, ба навѣть й членомъ не повиненъ бы бути, и тимъ то бôльше, що любить ся часто впивати а при пятницѣ любить ся будь кого чѣпати. Но але браты такихъ людей якъ вôнъ любять, а щобы ему показати свою любовь купили му зъ братскои касы скрыпку вартости 5 долярôвъ та тѣшили ся, що мають героя. Оттакихъ то мають московфульскû хрунѣ по всѣхъ плейсахъ й котрый чоловѣкъ здорового розуму то мине ихъ здалека.

Дальше хочу додати пару слôвъ п. М. Сокольскому, що такъ ся взявъ боронити о. Обушкевича. А чи неправда тому, що о. Обуш. взявъ за сповѣди $58.00 за оденъ вечеръ а рано го просили, щобы имъ отправивъ Службу Божу спѣвану, то вôдповѣвъ, що немае коли. А якъ ріпшôвъ до него оденъ Русинъ и хотѣвъ ся высповѣдати, то не высповѣдавъ, бо немавъ тикету. Коли такій вашъ батюшка добрый, то чому го не возьмете на вашу парафію, тажь вôнъ не мае теперь парафіи а лишь ходить та педлюе.

Перепрашаю васъ почтенний читателѣ „Свободы" за то, що я ту допись написавъ. Правда, шкода мѣсця для хрунѣвъ въ нашôй „Свободѣ", але я хотѣвъ вамъ объяснити якû то мударагелѣ, а то по всѣхъ околицяхъ, такъ.

Иванъ Претопъ,
45. Bancroft str., Providence, R. J.

Зъ Филаделфіи, Па.

Недавно була напечатана дописъ въ „казетѣ" пôдъ заг. „Безочливû крутарства Свободы" заповнена самыми брехнями а уложена однымъ изъ жителѣвъ свободной Расеѣ, пôдъ котрою позволивъ подати свое названиско „М. Заяцъ", бо самъ вôнъ писати и читати не умѣе. Говорить, будьто бы я казавъ, що „Свобода" перекрутила подане справоздане за Филад. вѣче и що я вэглядомъ того хотѣвъ ему написати протестъ.

Правда, г-нъ Заяцъ, если бы высьте собѣ жадали, я бымъ бувъ подавъ протестъ, але не до вашои „Брехнѣ" а поправку до ред. „Свободы", бо тутъ якъ я вамъ вже сказавъ не було жадного крутарства только змысла, або допысователя або складача, що где мало бути „теразъ" було „теперъ" и на вôдворотъ. Дальше пишете, що я бувъ выбраный урядникомъ пôдчасъ вѣча. Вы Гнъ чули, що где дзвонили только не знаете въ котрôмъ костелѣ, (бо зъ вашои церкви далеко дзвона не почуешь), але я вамъ се вытолкую; я бувъ выбраный членами Нар. Рус. Ком. добродѣйного фонду, але не жаднымъ урядникомъ на вѣчу. Вмѣсто гнѣвати ся на васъ за тû всѣ брехнѣ, менѣ васъ жаль стало, що потрафлять васъ такъ обманювати зъ одной стороны вашъ писарь, а зъ другой п. „редахторъ"; чи може оба по части допись змѣнили, щобъ показати свою мудрость свѣтови. Я знаю, що вы тому невинна, бо якъ темный неграмотный чоловѣкъ, есьте зъ того задоволенû, що вамъ кто напише и прочитае. Навѣть ваше назвиско не є тамъ подписане якъ мало бути. Чи вы о тôмъ знаете?!! Я вамъ неразъ писавъ листы до старого краю и вы казали писати собѣ подписовати все „Заяць" а не „Заяцъ"; чи може той россійскій, що писавъ дописъ не мае въ своêй азбуцѣ „ь", чи може „редахторови" забракло?! Я не єсьмъ приятелемъ фонетики, але нѣколи не пхаю буквы „ъ" тамъ, где єѣ не треба.

Тижежь чи ту суть крутарства, „Свободы" чи „Правды"? Я бымъ вамъ радивъ п. Заяць, если колись будете хотѣли що писать то пишѣть правду и не послугуйте ся такими дурными писарями, бо такій писарь хотять васъ присыпати въ вѣчнôй темнотѣ та выставляють васъ на смѣхъ подаючи пôдъ вашимъ именемъ всякû дурнûцû та брехнѣ и тѣшать ся зъ того, що ихъ наука такъ припадае до серця темного неграмотного галицкого хлопа.

Зъ поважанємъ
Стефанъ Мусяла.

Зъ Manville, R. J.

(Москальофільскû клеветы на Украинцѣвъ).

Въ числѣ 33 „казеты" зъ дня 27. Августа 1903 появила ся допись пôдъ заголовкомъ „Украиньска дичь на Лемковщинѣ". Кождый порядный Русинъ, котрый мае любовь до руского народу мусѣвъ бы ся спротивити такимъ очерненямъ якъ потрафили очернити москальофільскû ренеґаты людей, котрû ся старають о добро руского народа. Будучи обзнакомленымъ зъ вôдносинами Товариства „Руска Бурса" въ Новôмъ Санчи, бо будемъ членомъ тоижь бурсы, можу тутъ навести факты о тыхъ Украинцяхъ, которыхъ москальофільска „казета" очернила. Довгû лѣта дрѣмала сномъ лѣчнымъ Лемковщина ажъ судьбою кинены Украинцѣ а то Вп. пп: П. Лѣнинѣскій, В. Яворскій и М. Секунда (останного названо послугачомъ канцелярійнымъ, гру бо ся помилили кацапы, бо п. Секунда есть надъофіціяломъ высшого суду въ Н. Санчи) пробудили еѣ зъ сну вѣкового. Приѣхавши до Н. Санча заложили Т. Р. Бурса и довели до того, що теперь ходить до Н. Сандецкои гімназіи близько 100 ученикôвъ, переважно убогихъ. Тû самû Украинцѣ, котрыхъ „казета" называе варятами, чимало доложили труду и працѣ до топжь бурсы, бо прибувши до Н. Санча не застали тамъ готового капиталу зъ котрого бы можна було бурсу основати, але мусѣли того капіталу у руского галицкого народу просити. Якъ були тогди и то и основали Тов. Р. Бурсу и провадили въ тôй бурсѣ свои порядки черезъ пять лѣтъ. Якъ зобачили москвофільскû ренеґаты, що есть реальность а ще до того готовый грошѣ скликали чорну раду и урадили выгнати зъ бурсы „Украинцôфъ" и вôдобрати имъ урядъ зъ рукъ. Добре урадили, бо дежъ грошѣ є а треба ихъ просушити. Заразъ спровадили зъ Львова якогось дра Маркова, котрый ходить по улицяхъ Н. Санча безъ жадного занятя. Той панъ Шмарковъ есть братомъ редахтора „Галичанина" и „Руского слова". Вôнъ бувъ перше попомъ и кажуть, що розвѣвъ ся зъ женкою. Дають ему утримане, щобы только баламутивъ тамошныхъ легковѣрныхъ Русинôвъ, що радикали безбожники, що Украина ще ся не народила, що зверхникомъ руского народа есть царь россійскій и т. д. А на всякû нарады ѣздить до кацапского генерала о. Т. Карчмарчика, бо тамъ вина и горѣвки напе ся за дармо и пару рублѣвъ до кишенѣ прийде. Тай не дивота, що Украинцѣвъ варятами называють, бо Украинцѣ такихъ голодранцôвъ гонять вôдъ себе на сто вѣтрôвъ. Бо тû Украинцѣ не дають имъ спокою та й до того рацію мають, бо той маетокъ, котрый взяли кацапы-дурисвѣты въ свôй зарядъ зложеный працею Украинцѣвъ. А они постановили си на цѣли бути сторожами того маетку, абы вôнъ ся не стративъ, якъ то ся дуже часто лучае въ Галичинѣ. Пише дописователь згаднои статѣ, що въ Н. Санчи нема лишь колька Украинцѣвъ, та що посолъ Яворскій выкрикувавъ зъ батярами. Хибажь вôнъ называе желѣзничихъ робôтникôвъ батярами! Я бымъ мôгъ твердити, що тû робôтники порядныйшû якъ господинъ Шмарковъ и иньшû. Дуже сумно, що кацапы Новосандецкû такъ слабû математики, бо я хотяй въ Америцѣ то нараховавбымъ близько сто Украинцѣвъ въ Н. Санчи. Якъ такъ всюды провадять манипуляцію рахункову якъ въ Новôмъ Санчи, то попросту можна ихъ назвати дураками. По друге каждый о тôмъ знае, що Н. Сандецкû Украинцѣ-народовцѣ суть для Русинôвъ Лемкôвъ дуже щирыми приятелями. То власне Лемкôвскимъ твердорусамъ есть солею въ оцѣ, бо хотѣли бы свю крапну тримати на дальше въ темнотѣ и показовати золотû грушки на вербѣ. Ненавистъ до Украинцѣвъ пôдняли за те, що тû ширять просвѣту мѣжъ темнымъ народомъ, а каждый о тôмъ знае, що єсли чоловѣкъ просвѣченый то не дасть вѣры, що верба родить золотû грушки. А що въ добрôмъ дѣлѣ то и Богъ помагае, то невдовзѣ засіяе на Лемкôвщинѣ свѣтло правды и просвѣта. А тогды то не поможуть анѣ о. Т. Карчмарчика анѣ дра Маркова жаднû обѣцянки, котрыхъ безлѣчь хлопамъ обѣцюють. Честь и слава Русинамъ Украинцямъ Новосандецкимъ, що будять народъ до борбы зъ ворогами.

Членъ Новосандецкои Бурсы.

Зъ Chester, Pa.

Подяка.

Мы Русины въ Chester здавалось, що пропадемъ, але стало ся противно. Бороли мы ся у старôмъ краю, але не забули боротись и тутъ о свою волю, правду и свою вѣру, абы нашû батьки на насъ не плакали.

Иншимъ разомъ опишемъ цѣлу исторію нашого поводженя тутъ, и борбы зъ ошуканцями и розбишаками хрунѣвскими. А теперь дякуемъ Народному Комітетови зъ Филаделфіи, котрый зволивъ насъ вôдвидѣти, и вôдъ котрого достали мы заохоту и довѣдались о нашихъ правдиво рускихъ священникахъ въ Галичинѣ.

На нашу просьбу прійшовъ до насъ о. Пôдгорецкій, зорганизовавъ насъ, вôдправивъ Сл. Божу, а якъ добрый пастырь дбалый о своя вôвцѣ не жадавъ вôдъ насъ жадной заплаты, але видячи наше положене прійшовъ, щобы намъ не дати загинути.

Хрунѣ, знаете, суть и тутъ, але якû то чеснû люде що не потрѣбно вамъ, братя Русины, говорити; бють ся, волочать ся по скверахъ, и при помочи филадельфійскихъ ряють, а самû не знають що хотять. Хотять нашу батькôвску вѣру намъ вôдобрати и еѣ подоптати, але даремнû ихъ безбожнû силоване. Якъ на примѣръ бувъ той остатный случай, що хотѣли конечно наше, ново-заложене братство розбити, а мы щобы ся розôйшли и щобы наша руска слава пропала. Наняли мы галю вôдъ одного Нѣмця и повѣривши его словамъ не зробили зъ нимъ письменный аґриментъ, бо и вôнъ самъ о такôмъ крутарствѣ не знавъ. Въ Недѣлю 23-го Августа о. Пôдгорецкій мавъ сповѣдати и Сл. Божа мала тамъ бути. Всѣ люде тѣшились тому и нетерпеливо очѣкували того дня. Кацапы учувши про тое и щобы Сл. Божои не було, вôдмовили Нѣмця, щобъ галю не давъ, и въ Недѣлю вже тамъ мешкавъ Полякъ. Не дивовали бы мы ся, щобы мы були погане,

Докôнчене на 5 сторонѣ.

„SVOBODA"
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday at 209–211 Linden Str., Scranton, Pa.
JNO J. ARDAN, Publisher and Editor.
Terms: Two Dollars a year.
Established 1893.
Advertising rates furnished on application.
Entered as second-class matter July 16, 1903 at the post office at Scranton, Pa., under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"
часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза", виходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ и до старого краю на рôкъ $2.00
Въ Америцѣ и до старого краю на пôвъ року $1.00

Оплачувати ґазету треба всегда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реґистрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру дôстанете вôдъ почтаря або агента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѣ грошей дôстати.

Адресъ: „SVOBODA" Box 353, SCRANTON, PA.

Новый телефонъ Нумеръ 787.

Хто хоче, щобы єго адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, також свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаємо.

Хто хоче, щобы те, що напише, було друковане въ „Свободѣ" въ Четверъ, мусить прислати рукопись до Скрентонъ найдальше въ Суботу вечеръ.

Поодинокі числа „Свободы" можна купити у: A. Wasserman, 29. Clinton Str., New York, N. Y.

Всенародне руско-украиньске свято

вôдслоненя памятника Ив. П. Котляревского, (котрого портретъ находить ся на першôй сторонѣ нынѣшнього числа „Свободы"), вôдбуло ся минувшои Суботы и Недѣлѣ въ мѣстѣ Полтавѣ на Украинѣ. До участи въ сѣмъ торжествѣ запросивъ комітетъ побôчь всѣлякихъ рускихъ институцій, редакцій и вызначныхъ особъ въ цѣлои Руси-Украины, також редакцію „Свободы" листомъ слѣдуючого змѣсту:

„Полтавскій Городскій Голова, 7-го Августа 1903 р. г. Полтава. Нръ 1114.

До редакціи час. „Свобода", Скрентонъ, Па., Пôвн. Америка.

30 и 31 Августа сего 1903 року вôдбуде ся въ Полтавѣ празнованє вôдслоненя памятника Иванови Петровичеви Котляревскому.

Вôдслонене памятника славному поетови — родоначальникови нового періоду украиньскои літературы, есть вызначною подѣєю въ житю украиньского народу и представляе фактъ, якій мае загальнокультурне значѣне.

Полтавско-Городска Управа, повѣдомляючи о сѣмъ торжествѣ, мае честь покôрно просити редакцію „Свободы" почтити торжество своею участію.

Приймѣть — и т. д."
(пôдписъ головы).

Не могучи задля великого вôддаленя взяти лично участи въ сѣмъ торжествѣ, выслала редакція „Свободы" на руки полтавского головы телеґраму слѣдуючого змѣсту:

„Scranton, Pa., 11-го Септембра 1903.

Полтавскій Городскій Голова, Полтава, Росія.

Слава почитаючимъ память Котляревского.

Редакція „Свободы".

Про се якъ вôдбулось се славне торжество, напишемо пôзнѣйше скоро тôлько дôстанемо про се вѣдомôсть.

О обовязкахъ
членôвъ Р. Н. Союза.

Нѣмъ чоловѣкъ выросте великій и прійде до силъ мужескихъ, то особливо въ своимъ молодечôмъ вѣку мусить переживати неразъ всѣлякі перешкоды и поборювати противности. Подôбно дѣе ся и зъ житемъ-розвоемъ кождои орґанізаціи. Щобы орґанізація могла стало розвивати ся, то мусить складати ся зъ вѣрныхъ и свѣдомыхъ членôвъ! Завдяки Богу и характернымъ свѣдомымъ Русинамъ Американьскимъ, Р. Н. Союзъ очистивъ ся вже вôдъ ворожихъ внутрѣшныхъ елементôвъ противнародныхъ, и теперь смѣло можна сказати, що Р. Н. Союзъ въ десятôмъ роцѣ свого житя зачавъ розвивати ся надсподѣвано красно, завдяки енерґічнымъ Урядамъ мѣсцевымъ! Де есть лучшій урядъ, тамъ Союзъ скорше росте въ гору! — Густо часто можна неразъ почути таке: „чому то нашъ Союзъ не мае вже бодай 10.000 членôвъ, а тогды и каса була-бъ величезна, тай неодну загальну добру рѣчь мôгбы Союзъ доказати въ Америцѣ!" И я тои самои гадки! На ювилейнôй конвенціи въ 1904 р. Союзъ мôгбы числити 10000 членôвъ, еслибъ лише всѣ члены того хотѣли, а именно, нехай кождый теперѣшный членъ придбае по одному новому членови, особливо въ мѣсяци Октобри (жовтни) б. р. (бо буде ся пріймати новыхъ членôвъ безъ вступного), а тое задушевне желане сповнить ся до мѣсяця, и Союзъ мôгбы числити 10000 членôвъ до мѣсяця. О то старати ся есть обовязкомъ кождого члена Союза, бо чимъ бôльше число членôвъ, тымъ бôльша буде каса, а тымъ самымъ и лучше и певнѣйше забезпечене для кождого на выпадокъ нещастя або смерти. Понеже члены Союза старѣють ся зъ каждымъ днемъ, а тымъ самымъ и близше до смерти, тай нещасні выпадки приходять несподѣвано и досыть часто, для того есть святымъ обовязкомъ кождого члена старати ся всегда о бôльше число членôвъ, особливо повинні Русины свои дѣти записати до Союза або переписати зъ чужои орґанізаціи до своеи, бо жадна чужа орґанізація (ас курація) не дае такъ высокои запомоги за такъ низку мѣсячну вкладку, якъ Союзъ, Окрôмъ того кождый членъ Союза повиненъ все носити вôдзнаку Союза и навѣть передъ чужими гордити ся своею рôдною орґанізацією и нѣколи не встыдати ся признати, що вôнъ е Русиномъ! Такъ само орґанъ Союза „Свободу" повиненъ не тôлько самъ читати, але повиненъ давати читати и нечленамъ, а особливо повиненъ посылати своимъ до старого краю, щобы и тамъ знали, що мы ту жіемо и розвиваемо ся, тай и о народні справы въ краю дбаемо! Кождый членъ Союза повиненъ заохочувати всѣхъ своихъ знакомыхъ и прочихъ Русинôвъ, зъ котрыми коли подыбае ся, чи то на гостинѣ, чи при иншôй якôй нагодѣ, абы приступали чимъ скорше до Союза, бо тутъ въ Америцѣ, особливо ті, що недавно прійшли зъ краю, анѣ за 5 лѣтъ не могуть доробити ся маетку 600 долярôвъ, а взглядно 900 дол., а въ Союзѣ за тыхъ 70 центôвъ до 3 мѣсяцѣвъ мае членъ забезпечену повысшу суму (маетокъ), а въ додатку еще дôстае що тыжня ґазету „Свободу".

Члены „Союза" повинні дбати о просвѣту и все учити ся, а де еще нема рускихъ шкôлъ, то закладати тіижь такъ для дѣтей, якъ и для старшихъ, бо въ науцѣ и просвѣтѣ лежить лучша будучнôсть нашихъ Русинôвъ Американьскихъ.

Кождый членъ „Союза" повиненъ бодай разъ на рôкъ жертвовати дещо на народні цѣли въ старôмъ краю (якъ Бурсы въ Н. Санчу, Сяноку и Яслѣ, Рогатинѣ и т. д.), бо наші жертвы не тôлько причинять ся до культурного поступу народа руского въ старôмъ краю, але загрѣють особливо молодѣжь до вытревалои борбы зъ гнобителями и катами нашого бѣдного народу.

Понеже я все вѣрю въ успѣхи вытревалои щирои працѣ, длятого въ першôй лѣніи звертаю ся до всѣхъ Урядникôвъ такъ мѣсцевыхъ якъ и головныхъ, а заразомъ до всѣхъ щирыхъ Членôвъ „Союза" зъ повысшою просьбою о взаимну неустрашиму и енерґічну працю въ „Союзѣ" а есмь певный, що Р. Н. Союзъ взможе ся и розвине ся такъ сильно, що намъ будуть завидовати всѣ другі орґанізаціи.

Николай Пôдгорецкій,
Контрольоръ Р. Н. Союза.

(79)

Листъ изъ старого краю.

Засудженѝ на смерть.

Зъ давныхъ давенъ, ще зъ тыхъ часôвъ, коли польська шляхта въ независимôй польськôй державѣ панувала надъ руськими землями, выробило ся мѣжь польською суспôльностію поняте, що руські землѣ, се частина Польщѣ. Отсе поняте высисало кожде наступаюче польське поколѣне вже зъ материнымъ молокомъ, а скрѣпляла його шовіністична школа а опôсля все жите, котре середъ польскои суспôльности пройняте прямо безграничнымъ шовінізмомъ.

Тому то и давнѣйше и ще теперь польська суспôльнôсть прямо обурюеть ся, коли Русины домагають ся для себе якихъ-небудь правъ, бо ѣй усе ще здаеть ся, що Русины мають лишь одно право, и одинъ обовязокъ слухати Полякôвъ. Правда, свѣтлѣйша часть польськои суспôльности высвободжуеть ся поволи вôдъ того шовінізму, хочь ѣй дуже тяжко приходить ся зривати зъ народными традиціями, — але польській загалъ якъ бувъ русиноѣднымъ колись, такъ есть русиноѣднымъ и теперь, зъ тою лише рôжницею, що супротивъ зросту національнои самосвѣдомости и культурнои силы середъ руського народа ненависть та до всего, що руське, стае зъ кождымъ днемъ завзятѣйша.

Теперь въ Галичинѣ мы е свѣдками того сумного факту, що мѣжь польськимъ загаломъ партіи, які вôдносились до Русинôвъ меньше або бôльше справедливо, тратять на значѣню або старають ся пôдержати себе, граючи въ русиноѣдну трубку, а до що разъ бôльшого значѣня въ Галичинѣ доходить партія народово-демократична або всепольська, котра таки прямо въ очи говорить, що вся Галичина, се польській край и що Русинôвъ треба або зпольщити або поневолити, щобъ черезъ нихъ Галичина не втратила одноцѣльного польського характера.

Яка цѣль всепольськои партіи що-до Схôднои Галичины, я вже про те неразъ згадувавъ принагôдно, а теперь зведу лише все, що важнѣйше разомъ. И такъ хотять вони все що дасть ся, спольщити, а що не дасть ся, довести до руины и змусити до еміґраціи зъ Галичины. Найперше руськимъ хлопамъ римо-кат. обряду товчуть по рôжныхъ вѣчахъ до головы, що вони Поляки, живуть на польськôй земли и т. д., а проте повинні держати не зъ руськимъ хлопомъ, а зъ польськимъ дѣдичемъ, польськимъ ксьондзомъ и панами зъ мѣста; опôсля старають ся всѣми силами руськихъ хлопôвъ гр.-кат. обряду перетягнути на рим.-кат. обрядъ, абы зъ нихъ тымъ лекше поробити Полякôвъ; а решту выгнати зъ краю, а на ихъ мѣсце спровадити Мазурôвъ зъ Захôднои Галичины, зъ Познаньщины а хочь бы и зъ Америки... Теперь пр. выходять изъ Галичины деякі нѣмецьки кольоністы, бо имъ уже занадто надоѣла польська господарка; отже польські ґазеты розкричали ся, що земля по нѣмецькихъ кольоністахъ, то польська земля, та що треба старати ся, абы вона не попала въ руські, а лише въ польські руки.

Або такій примѣръ: Теперь усѣ народолюбні елементы въ Австріи домагають ся заведеня загального и рôвного права голосованя, але всепольська партія, хочь называе себе демократичною, выступае противъ сего, а одинъ изъ всепольськихъ провôдникôвъ Студніцкі пише въ сѣй справѣ ось що:

„Загальне и рôвне выборче право, заведене до пруського сойму, було бы для насъ пожадане, бо польській елементъ на пруськôмъ Шлезку въ захôдныхъ Прусахъ бѣднѣйшій вôдъ нѣмецького и зле выходить на триклясовôй выборчôй системѣ до пруського сойму.

„Але въ Галичинѣ маемо зовсѣмъ иньші вôдносины. Тутъ загальне и рôвне выборче право ослабило бы насъ супротивъ Русинôвъ, котрі, маючи перевагу въ 44 повѣтахъ Галичины зашахували бы при загальнôмъ и рôвнôмъ выборчôмъ правѣ автономію Галичины и знищили бы надѣю на еи розширене" („Tygodnik polski", Nr. 6.)

Якъ бачите, національный шовінізмъ выѣвъ изъ серць все-Полякôвъ всяке почуте справедливости. Для Полякôвъ пôдъ Прусомъ домагають ся вони справедливости, але рôвночасно радѝ бы якъ найдовше неволити Русинôвъ, тай то не лише Русинôвъ, але й робучі масы польського народа посвячують всеполяки самоволи шляхты, абы лише выглядало, що Галичина, се польській край.

Щобы мати зовсѣмъ свобôдну руку въ нищеню Галичины, домагають ся всеполяки вôдокремленя еи вôдъ иньшихъ краѣвъ австро-угорскои монархіи, щобы вѣденьскій парляментъ не мавъ до неи нѣякого права, а щобы правивъ нею лишь польській соймъ у Львовѣ, бо всеполяки „хотять будувати Польщу вôдъ самыхъ основъ, будувати еи въ институціяхъ горожанськои самопомочи, въ громадѣ, въ повѣтѣ, въ краю, а для зростаючои будовы внутрѣшнои орґанізаціи добути правно-державно-санкцію" („Tygodnik polski", Nr. 1).

„На той польськôй земли вôдъ Одры до Днѣпра, вôдъ Балтійского моря до Карпатôвъ и до Чорного моря нема для нѣкого мѣсця, лише для насъ!" — Кличе ґазета „Polak" (ч. 1. зъ 1901 р.), а ґазета „Slowo polskie" (ч. 82. зъ 1903 р.) пише:

„Русинôвъ мусимо уважати за елементъ чужоплемѣнный и тому не знесемо правно-державнои рôвнорядности Русинôвъ зъ Поляками. Для Руси тутъ нема мѣсця, — тутъ есть Польща!"

Що бôльше, всеполяки не признають насъ за нарôдъ, що мае свою землю, свою мову та культуру, свои стремлѣня та идеалы, а называють насъ просто людьми, які живучи не спôльнôй зъ нами (т. е. зъ Поляками) земли не хотять приняти нашихъ (т. е. польськихъ) историчныхъ стремлѣнь, нашои культуры" („Tygodnik polski" ч. 2.) та що тыхъ людей треба силою змусити приняти польську культуру та польські историчні стремлѣня до вôдбудованя Польщѣ въ давныхъ историчныхъ границяхъ, до вôдбудованя Польщѣ, въ котрôй Русины и Литовцѣ були бы простыми невôльниками.

Оттакъ, якъ бачите, всепольска партія хоче стерти галицькихъ Русинôвъ зъ лиця землѣ и працюе всѣми силами для тои цѣли, а до помочи мае рим.-кат. духовенство, всѣ уряды въ Галичинѣ, жандармерію и вôйсько, галицькій соймъ, кôлькадесять польськихъ послôвъ въ вѣденськôмъ парляментѣ, ну и прихильнôсть самои „короны", котра волить держати зъ польськими маґнатами, якъ зъ руськимъ хлопствомъ.

А що роблять Русины? Плачуть по ґазетахъ, радять ся межи 4 стѣнами, абы нѣхто не вчувъ, тай шлють до намѣстника депутаціи зъ жалобами на надъужитя старостôвъ. Вѣчь скликують мало, бо староста не дае... Забувають сараки, що въ Росіи вôдбувають ся величезні зборы и страйки, хочь законъ ихъ выразно заборонюе, забувають, що законъ — то сила, и щобы мати за собою законъ, треба найперше показати силу!...

30. серпня 1903. М. Л.

Гуморъ.

У лѣкаря.

Лѣкарь: Не можете, кажете нѣчо читати. Станьте но вôдъ мене на 8 крокôвъ и трѣбуйте читати ґазету, що тримаю въ руцѣ.

Мужикъ: Та де, пане дохтôръ, анѣ чичиркъ!

Лѣкарь: Станьте два кроки близше. А теперь?

Мужикъ: Бôгме нѣцъ не втну.

Лѣкарь: Цѣкаво! А станьте на чотыри кроки й трѣбуйте.

Мужикъ: Таки не перечитаю.

Лѣкарь: Дивный выпадокъ! А станьте-но зовсѣмъ близько. Теперь вже хиба перечитаете.

Мужикъ: Нѣ трохи, такъ гейбы очи заступило. Виджу, а не перечитаю.

Лѣкарь: Що се е? Такого случаю я ще не мавъ! Не знаете жадной причины, чому не можете читати?

Мужикъ: Та бо у насъ, проше пана, нема школы.

Зъ „Комара".

ликій народъ, тобы було що иншого! Але мы христіяне, цивілізованый народъ. тримаемъ ся свого христіяньского обряду и такъ намъ перешкаджають ще и ту на вольной земли Вашингтона.

Служба Божа вôдбула ся у краснôмъ помешканю Гр. Левчика, за що ему и его любой жѣнцѣ красненько дякуемо, що всьо красно приготовили. Также дякуемо рускимъ спѣвакамъ зъ Филаделфіи, котрѝ заспѣвали ажь душа радувалась. А найбôльшу подяку складаемъ о. Пôдгорецкому за его прекрасный учинокъ. Его имя нѣколи нами не буде забуте, що зъ такъ далекого мѣста якъ Jersey City зволивъ вже другій разъ до насъ прійти, и просимъ о. П. и на дальше о насъ памятати.

Кацапы на всьо ся рихтували, мы о тôмъ добре знали, и прійшли тамъ пяній въ числѣ бôльше якъ десять, майже всѣ урядники цареславнои церкви въ Филаделфіи, въ намѣрѣ, що якъ Служба Божа зачне ся, то всьо розôбють, але выпало противно, и имъ ихъ дурна кацапска голова зле то подиктовала, бо якъ на краснѝ слова господаря не хотѣли ся уступити, (котрый боявсь о свою жѣнку и малу дитину), то люде послали по полісмена. Закимъ вôнъ прійшовъ вже було повъ Службы Божои, и скоро царославнѝ побачили полісмена то поспущали носы и говорять до себе: „А, лѣпше ходѣмъ пива выпити“.

То нехай буде имъ всѣмъ тое на славу и батюшкови и всѣй цaресл. місіи въ Америцѣ.

Въ имени Бр. св. Арх. Михаила:
И. Яворскій, предс.,
Т. Мицавка, секретарь,
Гр. Левчикъ, касіеръ.

Що чувати въ свѣтѣ.

Слѣдство найвысшого федерального суду у Вашинґтонѣ въ справѣ почтовыхъ скандалôвъ скôнчило ся оногды вôдкритемъ новыхъ неправильностей, наслѣдкомъ чого еще 7 осôбъ потягнено до судовои одвѣчальности. Мѣжь иншими мае также бути увязнена одна высоко-поставлена личность, котрои имя держить ся поки-що въ тайнѣ.

Зъ добре поинформованыхъ кругôвъ доносять до лондоньскихъ дневникôвъ, що въ Росии повстала нова революційна партія, котра нагонить цареви дуже богато страху. Зве ся она „Нова російска соціялістична партія революційна“, а рôжнить ся тымъ вôдъ старои російскои соціялістичнои партіи, що менше буде займати ся теоритичною пропаґандою революційнои идеи, але за те бôльше буде дѣлати при помочи наглыхъ средствъ. Динамітовѝ замахи, убійства высокопоставленыхъ личностей, демонстраціи и заворушеня — отсе еи програма. Вертають ся отже часы зъ передъ 20 лѣтъ, коли-то така сама революційна партія потрясла була цѣлою имперіею царя. Кромѣ тыхъ двохъ истнуе тамъ ще одна партія, звѣсна пôдъ назвою „Російска партія революційна“. Всѣ они взяли собѣ за цѣль повалити автократичне правлѣне и выбороти конституцію для Росіи.

Нова партія мае порушити серце Росии, а именно, розпочати сильну аґітацію мѣжь хлопами, себто мѣжь найчисленнѣйшими кругами російского населеня. Попри те не подасть ся она передъ нѣякою перепоною; за кожде насильство буде вôдплачувати-сь насильствомъ, за терорь, терором, а за убійства убійствами.

Найновѣйшѝ вѣсти зъ Македоніи дуже грôзнѝ. Въ подавлюваню повстаня Туреччина не перебирае въ средствахъ и такъ поводить ся наче-бъ цѣле христіяньске населене того краю хотѣла змести зъ лица землѣ. Турецке вôйско прямо робить собѣ играшку зъ того, що палить и нищить цѣлѝ села и мѣста заселенѝ христіянами, убивае ихъ жителѣвъ, знасилюе молодѝ дѣвчата въ очахъ родичѣвъ, молодѝ жены въ присутности мужѣвъ, пробивае малѝ дѣти баґнетами тай выкидае ихъ на смѣтники и пр. и пр. Революційна орґанізація выдала нову статистику, въ котрôй поименно вычисляе 111 мѣсцевостей, де оно вырѣзало жителѣвъ, а все проче ограбило, спалило и знищило до нащадку. Въ самыхъ только дистриктахъ Окріда и Леронъ убили Турки около 60 тысячь осôбъ. Сѝ звѣрства Туркôвъ побуджують повстанцѣвъ до тымъ бôльшого завзятя и они порѣшили бороти ся до послѣднои каплѣ крови. Лѣпше погибати всѣмъ, чимъ опять вертати въ турецку неволю — отсе ихъ кличь.

Мѣжь тымъ борба кипить на цѣлôй лініи. Въ битвѣ пôдъ Елъ-Тепе-Пірінъ взяли ворохобники 600 Туркôвъ въ два огнѣ тай поборoли ихъ по кôлькохъ годинахъ. Коло Буковитъ впали на вôддѣлъ турецкои резервы (башибожукôвъ), що рабувала село; и вырѣзали до ноги. Въ охрестности Мидешь, костурского дистрикта, втягнули въ засѣдку оденъ полкъ пѣхоты, и также всыпали еи горячого бобу за скôру. Ту полягло 60 Туркôвъ и богато було раненыхъ. — Такъ само стало ся въ селѣ Керванъ, де повстанцѣ высадили динамітомъ касарню, въ котрôй було кôлька сотъ турецкого вôйска. Всѣ Турки погибли.

О тôмъ, що борба веде ся по всѣхъ усюдахъ а повстанцѣ держать ся не зле, свѣдчить и ся обставина, що безлѣчь раненыхъ Туркôвъ привозять до Монастеру, Адріянополя и Сальоники. Всѣ шпиталѣ прямо переповненѝ ранеными.

На добавокъ появила ся чума въ турецкôмъ вôйску.

Туреччина не перестае обвинувачувати Болгарію, будьто-бы она явно пôдпомагала повстанцѣвъ и грозить еи вôйною. Около 300 тысячь турецкого вôйска стоить вже на границы Болгаріи, щобы на даный знакъ кинути ся на неи.

Въ вôдповѣдь на ту погрозу Болгарія змобілізувала свою армію, заключила союзъ изъ Сербіею и жде, абы якъ слѣдъ привитати Туркôвъ.

Европейскѝ дипльоматы е тои гадки, що вôйна мѣжь тыми державами може выбухнути кождои хвилѣ тымъ бôльше, що болгарске населене вôдъ давна домагае ся сего.

Венезуельске правительство працюе знову що силы, абы забрысти въ нову халепу. Доносять зъ Вілемстату, що тамошнѝ власти переслѣдують чужинцѣвъ, котрѝ поселились въ глубинѣ краю, обдирають ихъ, велять имъ платити по два разы тѝ самѝ податки, конфіскують листы, грозять выдаленемъ и т. п. Недалеко Коро увязнено трехъ италійскихъ пôдданыхъ, котрѝ домагали ся вôдшкодованя за понесенѝ втраты пôдчасъ послѣдного повстаня, а коли оденъ зъ нихъ хотѣвъ утечи, вязнична сторожа застрѣлила его. Такъ само стало ся въ мѣстѣ Боливаръ, де на приказъ президента Кастро увязнено кôлькохъ француских и нѣмецкихъ купцѣвъ за мниме неплачене податку, хочь кождый зъ нихъ мавъ квіты, що все заплативъ якъ слѣдъ.

На добавокъ правительство не може чи не хоче завести ладу въ краю и успокоити жителѣвъ, котрѝ на кождôмъ кроцѣ выступають ворожо противъ горожанъ чужихъ державъ. Все те може легко стягнути интервенцію чужихъ державъ а навѣть бути товчкомъ до новои вôйны.

Телеґрафують, що Анґлія послала вже оденъ военный корабель для охороны своихъ пôдданыхъ у Венезуели, а най еще здѣлае те саме Италія, Нѣмеччина и Франція, то вже буде халепа.

Великого шуму надѣлало въ Анґліи вôдкрите, що у вôйнѣ Арабôвъ въ краю Сомалі противъ Анґліи помагають самѝ таки Анґлійцѣ. Выявило ся именно, що все оруже и амуніція для Арабôвъ походить зъ Англии. Одна лондоньска фірма доставила имъ черезъ своихъ аґентôвъ въ Абисиніи 3 міліоны набоѣвъ и богато карабінôвъ системы Метфарда. Посилка ишла черезъ Менчестеръ и Марсилію.

Сими отже карабінами и набоями убили вже Арабы тысячѣ анґлійскихъ воякôвъ, а все те треба завдячити анґлійскимъ капіталістамъ, котрѝ не вагують ся помагати найбôльшимъ ворогамъ своеи державы, щобы лишень заробити на нихъ.

264 новыхъ членôвъ.

Въ мѣсяцю Августѣ 1903, приступили до „Р. Н. Союза“ слѣдуючи новѝ члены:

Бр. св. Арх. Михаила въ Hazleton, Pa. Вôддѣлъ 85.
Мардынякъ Михайло
Романьчакъ Адамъ
Поливка Федоръ
Пелехачь Андрѣй
Чопей Гіляръ
Далинякъ Василь
Мардынякъ Стефанъ
Ґаликъ Микола
Поливка Михайло
Пехъ Андрѣй
Ростицкій Михайло
Парилякъ Митро
Капусцѣньскій Стефанъ
Лемчакъ Андрѣй
Конечный Мартынъ
Долиньскій Микола
Мельничекъ Михайло
Пѣшко Йосифъ
Бубнякъ Микола
Капусцѣньскій Несторъ
Ґарґолый Станиславъ
Стеранчакъ Михайло
Улѣянъ Иванъ
Голда Андрѣй
Ґарґолъ Михайло
Вѣклюґъ Кирило
Пѣшко Микола
Качмарикъ Максимъ
К бай Василь
Старанчакъ Стефанъ
Ващишинъ Гриць
Павликъ Кость
Ґенсьорекъ Андрѣй
Должицкій Василь
„ Илько
Гуменикъ Михайло
Войтко Стефанъ
Василь Михайло
Гулиґъ Андрѣй
Бубнякъ Гриць
Стеранчакъ Петро
Носаль Михайло
Капусцѣньскій Антôнъ
Хованець Тимко

Бр. Пресв. Богородицѣ въ Cross Fork, Pa. Вôддѣлъ 86.
Мацко Сидоръ
Панько Романъ
Панцьо Теодоръ
Кѣнь Стефанъ
Голикъ Михайло
Хортъ Семенъ
Судя Осифъ
Шалокій Иванъ
Куземка Михайло
Судя Теодоръ
Бокулякъ Теодоръ
Ярошь Онуферъ
Кѣнь Федоръ
Панько Онуфрей
Ружила Павло
Дадьо Теодоръ
Грицейко Дмитро
Пихачь Иванъ
Кузма Макарь
Билиця Василь
Гаврилякъ Алексій

Бр. св. Арх. Михаила въ Chester, Pa. Вôддѣлъ 87.
Яворскій Иванъ
Проць Гриць
Мицавка Теодоръ
Товстякъ Стефанъ
Левчикъ Гриць
Демко Дмитро
Матоличь Василь
Багрій Антôнъ
Матковскій Петро
Студентъ Илько
Качмаръ Олекса
Федина Стефанъ
Матоличь Гриць
Микитякъ Гриць
Дмитрôвъ Михайло
Мицавка Андрѣй
Бобровскій Теодоръ
Терлецкій Михайло
Гôрчакъ Стефанъ
Камѣньскій Иванъ
Мицавка Василь

Бр. св. о. Николая въ Lopez, Pa. Вôддѣлъ 88.
Таньчакъ Михайло
Шмѣтъ Федоръ
Фецишь Василь
Бурикъ Митро
Миковичь Тимко
Кузимка Семенъ
„ Иванъ
Красневичь Иванъ
Лазорчакъ Митро
Тхорикъ Петро
Ґеренда Иванъ
Сливякъ Семанъ

Бр. св Й. Крестителя въ Centralia, Pa Вôддѣлъ 89.
Кенѣкъ Теодоръ
Лемкаловичь Иванъ
Лепухъ Михайло
Дубъ Лука
Чудийовичь Петро
Шевчикъ Павло
Ющакъ Дмитро
Чудийовичь Микола
Вархоликъ Петро

М. Р. Н. Союзъ въ Ridge, Pa. Вôддѣлъ 90.
Litka
Вознякъ Осифъ
Ґайдошь Иванъ
Решетарь Михайло
Химакъ Юрій
Губикъ Семанъ

М. Р. Н. Союзъ тъ Perthamboy, N. J. Вôддѣлъ 91.
Литка Иванъ
Штемъ Митро
Фурчакъ Михайло
Ковальчикъ Василь
Ґѣба Гнатъ
Докля Онуфрей
Журавъ Климъ

В. 1. Морохъ Яковъ
Смалець Семанъ
Вишньовскій Юрій
Дубець Афтанъ
Котляръ Марія, дитина
В. 2. Мудрый Иванъ
В. 3. Чанъ Петро
Новицкій Кондратъ
Домаричь Николай
Ґбуръ Стефанъ
Чорна Анна, дитина
В. 4. Хоминьскій Петро
Ґумовскій Гриць
Войтовичь Андрѣй, дитина
В. 5. Павукъ Иванъ
Ґаронъ Иванъ
В. 7. Янко Лешко
Ковальчикъ Илько
В. 8. Курила Стефанъ, дитина
Тира Иванъ „
В. 10. Шмайда Марія „
Шкуратъ Дмитро „
В. 14. Скѣрчакъ Иванъ
В. 16. Молчанъ Гаврило
В. 19. Опришка Антôнъ
В. 20. Станьковскій Стефанъ
„ Иванъ
Недоростокъ Яковъ
Бабей Михайло
В. 22. Обухъ Иванъ
В. 25. Филякъ Андрѣй
Смаржь Василь
Косцюлекъ Семанъ
Шопа Томко
Марусаничь Михайло
Косцюлекъ Костъ, дитина
В. 31. Ксеничь Иванъ „
В. 32. Мигалковичь Иванъ
Йоди Иванъ
Леурда Иванъ
Дордай Михайло
Криволаба Михайло
Банкъ Василь
Дудла Василь
Стеновскій Иванъ
Бабей Михайло
Бендзакъ Иванъ
Бакошь Михайло
Лаврукъ Стефанъ
Алексинъ Гриць
Носа Алексій
Мазуръ Фадоръ
Щуръ Михайло
Мащакъ Петро
Гойноли Стефанъ
Маляръ Василь
Олешинъ Василь
Тиводоръ Иванъ
Копулець Василь
Мащакъ Андрѣй
Дассъ Георгій
Гринь Михайло
Бродиньскій Феликсъ
Гринда Иванъ
„ Фецко
Гарнаґа Микола
Гривна Андрѣй
Криницкій Микола
Гривна Василь
Тимощакъ Филипъ
Мощакъ Стефанъ
Селемба Василь
Дорницъ Михайло
Дроґанъ Иванъ
Драшкевичь Йосифъ
Олексинъ Стефанъ
Война Илько
Мацола Иванъ
Гребикъ Йосифъ
Полоташь Петро
Алерелґі Михайло
Карошлой Петро
В. 33. Варголъ Микола
Бруцякъ Василь
В. 35. Кѣташь Михайло
В. 38. Ґебуза Микита
Вовкъ Михайло
Пышнякъ Павло
Ґарбиньскій Иванъ, дитина
Ґарбиньска Марія „
В. 40. Сорока Михайло
Баковска Анна
Луликъ Яковъ
Антоникъ Гаврило
Василинька Андрѣй
Петрикъ Иванъ
Бѣлецкій Александеръ
Збуръ Михайло
Кокракъ Михайло
Стефко Михайло
Вашкôвъ Тересія
Сиборъ Гелена, дитина
В. 44. Балѣчекъ Зузанна
В. 46. Лешко Михайло
Бирешь Андрѣй
В. 47. Быбель Анна, дитина
В. 48. Василько Гриць
Лизакъ Илько
Фринцко Мацко
Гайдукъ Антôнъ
В. 49. Гудакъ Иванъ
В. 51. Ханикъ Иванъ
В. 55. Венґеръ Олекса
В. 58. о. Понятишинъ Петро
Марущакъ Петро
Гукъ Михайло, дитина
„ Анна „
В. 60. Чѣпоръ Гелена
„ Марія, дитина
„ Кароль „
Соха Иванъ „
„ Андрѣй „
В. 62. о. Ставровскій Павло
В. 63. Козелъ Петро
Турай Александеръ
Оресикъ Петро
В. 64. Товтъ Иванъ
В. 71. Субалтый Михайло
В. 72. Рѣшко Василь
Волошиновичь Иванъ
Вельґошь Петро
Гаврилякъ Гриць
В. 74. Гавтуръ Петро
Дубякъ Василь
В. 75. Грабовскій Алексій
Мицавка Стефанъ
В. 76. Попка Теодоръ
Ґреґа Михайло
Хрѣнъ Иванъ
В. 78. Кишка Иванъ
Журовскій Иванъ
В. 79. Козимчакъ Юрій
Кравець Илько
Б. 83. Боднарчукъ Брониславъ
Кузѣй Николай

С. Ядловскій,
гол. секретарь.

Справы „Союза“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головный предсѣдатель	о. М. СТЕФАНОВИЧЬ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.
Головный секретарь	С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N.J.
Головный касіеръ	АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель.....М. Кравчишинъ NORTHAMPTON, PA.

ст. касіера.....И. Глова EXCELSIOR, PA.

Радиі:

М. Туровъ.....Priceburg, Pa.
Мих. Пачута.....Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ.....Jersey City, N. J.
Мих. Грацонь.....McKeesport, Pa.
Андрей Добошь.....Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ.....Yonkers, N.Y.

Ихъ заступники:

Ал. Горбаль, Мих. Ютасъ, К. Кобанъ, А. Валевскій, Ник. Добровскій.

Контрольна комісія:

о. Н. Пôдгорецкій, box 31, Jersey City, N.J.
К. Кирчôвъ, 140 Essex Str., „ „
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

За 70 центôвъ на мѣсяцѣ Союзъ платить 600 доляр̂овъ посмертного за мужа, а 300 доляровъ за жену и другиі запомоги въ разѣ инщихъ нещасныхъ выпадкôвъ.

Въ Союзѣ можете убеспечити вашиі дѣти за таншій грошѣ якъ де инде а посмертне за нихъ дôстанете бôльше якъ деинде.

Члены „Союза“, котріі пишуть самиі до Редакціи про змѣну своеи адресы мусять всегда написати до котрого вôддѣлу „Союза“ належать и якъ той вôддѣлъ называесь.

До „Союза“ безъ вступного буде ся пріймати въ Октобрѣ новыхъ членôвъ въ вѣцѣ до 35 лѣтъ, а за половину вступного въ вѣцѣ вôдъ 35 до 45 лѣтъ.

Квітъ

на 50 доляров̂ъ, котріі я низше пôдписаныі отримавъ по небôщику Касперѣ Бодзьохъ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ, за що складаю щиру подяку гол. Урядови Союза за такъ скоре и ретельне выплачене.

Manor Sta., Pa. Sep. 9 1903.

Валентій Бодзьохъ.

СВѢДКИ: Микола Сагайда, П. Перунъ.

С. Нѣщотъ, секретарь, О. Молчанъ, предсѣдатель. Печать бр. св Арх. Мих.

Квітъ.

$153.25

Irvin, Pa. Sep. 2, 1903.

Received of Stiff Niscot One Hundred Fifty Three Dollars Twenty five Cents in full for funeral Expenses for Kasper Bodziock.

СВѢДКИ: C. R. Feitchman. Thomaszklich Грицъ Ильчакъ.

С Нѣщотъ, секретарь, О. Молчанъ, предсѣдатель. Печать бр св. Арх Мих.

— Хочете, щобы вашиі грошѣ безпечно и скоро були висланиі до старого краю, то вамъ то зробить John Nemeth, 457 Washington St. New York. N. Y

Рухъ
въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

Новинка, якои нѣхто не бачивъ!

Смѣло можна сказати, що вôдъ коли Союзъ истнуе, то такъ скоро не взраставъ, якъ за послѣдный сей кварталъ. Отъ придивѣть ся близше: въ Юнію приступило 300 новыхъ членôвъ зъ чотырома братствами; въ Юлію 252 новыхъ членôвъ зъ 6 братствами; въ Августѣ 262 зъ 7 братствами. Значить за 3 мѣсяцѣ приступило до Союза нѣ меньше нѣ бôльше 814 членôвъ изъ 17 братствами. Щожь се значить? Се значить, що люде зрозумѣли вартôсть орґанізаціи и записують ся численно до Р. Н. Союза яко до одинокои рускои орґанізаціи.

Вамъ спôвроботникамъ честь и слава за вашу муравельну працю около добра Союза, трудѣть ся такъ дальше, а будьте певниі, що праця ваша принесе красный результатъ для Р. Н. Союза.

С. Ядловскій, гол. секретарь.

Новиі братства.

Въ Cross Fork, Pa. зъорґанізовалось нове бр. Пр. Богород. и приступило до Р. Н. Союза. Сидоръ Мацко пред., Романъ Панько заст. Д. Гриценько касіеръ, Теод. Панцьо секретарь, Осифъ Судя контрольоръ.

Въ Lopez, Pa. зъорґанізовалось нове бр. св. О Николая и приступило до Р. Н. Союза. М. Танчакъ предс., Вас. Фецишь секретарь, М. Бурикъ касіеръ. Повысше братство зъорґанізовавъ о. М. Волкай, честь и слава ему за се.

Въ Centralia, Pa. зъорґанізовалось нове бр. св. Й. Хрестителя и приступило до Р. Н. Союза. Ив. Волосъ предс. Д. Зиновякъ секретарь. Сесе братство зъорґанізовавъ о. С. Макарь, честь и слава ему за се.

Въ Perthamboy, N. J. основавъ ся въ Августѣ новый М. Р. Н. Союзъ (Вôддѣлъ 91) въ присутности о. Н. Пôдгорецкого и Ю. Пôдсадочного. Выбрано урядъ: Кузма Шкуратъ, предс., Василь Ковальчикъ, секр.. Т. Баюсъ, касіеръ, Мих. Фурчакъ, контр.

Оголошенє.

Подаемо до вѣдомости, що наше братство св Арх. Михаила въ Chester, Pa. буде отримувати мітинґи кождои другои Недѣлѣ по першôмъ о 2-ôй годинѣ пополудни въ домѣ п. Гр. Левчика 224 Ward St. Просимо, щобы кождый членъ приходивъ на мітинґъ. Въ мѣсяцю Октобру будемо принимати безъ вступного и до братства и до Союза. Русины зъ Chester и околицѣ приступайте до насъ громадно собѣ на користь а Руси на славу!

Ив Яворскій, предс.,
Стеф. Товстякъ, заст.,
Теод. Мицавка, секр.,
Гр. Левчикъ, касіеръ.

Читайте.

Братство св. Петра и Павла въ Джесепѣ, Па. буде принимати дня 19 го Септембра 1903 року новыхъ членôвъ безъ вступного. Хто заплатить $1.50 той буде такимъ членомъ братства якъ и кождый другиі членъ.

За Урядъ Братства
Демко Хованецъ, Иванъ Онуфрей, Денисъ Вислоцкій. Иванъ Сенько.

Просимо всѣхъ

мѣсцевыхъ секретарѣвъ Руск. Нар. Союза, щобы намъ прислали чимъ скорше свои фотоґрафіи а такожъ написали якъ котрый довго есть секретаремъ, скôлько мае лѣтъ, звôдки походить и чимъ занимае ся.

Редакція Свободы.

Рôчный мітинґъ

бр. св. О. Николая въ Ford City, Pa. вôдбуде ся дня 27-го Септембра. Буде выбирати ся новый урядъ и принимати новыхъ членôвъ. Мітинґъ буде въ польскôй школѣ. Кождый членъ зъ Ford City и околицѣ мусить явитись на сей мітинґъ.

Не забудьте,

що братство св. Йоана Хрестителя въ Scottdale, Pa. буде принимати новыхъ членôвъ до братства безъ вступного. Хто бы хотѣвъ приступити нехай зголосить ся на мітинґъ дня 19 Септембра. Мітинґъ вôдбуде ся въ домѣ Федора Яроша.

Федоръ Ярошь, секретарь.

Оголошенє.

Дня 1-го Октобра 1903, т. е. въ Четверъ вечеромъ о годинѣ 8-ôй вôдбудуть ся рôчниі зборы Товариства »Зорѣ«, вôддѣлъ 69 Р. Н. Союза въ New-York-у въ гали пôдъ ч. 46 Ave A. На тыхъ зборахъ буде ся принимати новыхъ членôвъ до Р. Н. Союза безъ вступного и буде ся выбирати новый урядъ тов. »Зорѣ« и Р. Н. Союза на рôкъ 1904, а старый урядъ буде здавати справоздане зъ свого урядованя. Также повѣдомляе ся всѣхъ членôвъ тов. »Зорѣ« и Р. Н. Союза, щобы кождый членъ явивъ ся на тôмъ рôчнôмъ мітинґу.

Йосифъ Шкрибайло
секретарь Тов. „Зорѣ“ и Р. Н. Союза в. 69, въ Ню Йорку.

Читайте.

Братство св. Арх. Михаила въ Yatesboro, Pa. буде принимати новыхъ членôвъ въ Октобру до 35 роков̂ъ безъ вступного Хто заплатить одного доляра той буде такимъ членомъ братства якъ кождый другиі членъ.

За урядъ братства
Петро Шевчикъ, предсѣдатель.

Якъ братство св. О. Николая въ Пасейку, Н. Дж, Вôддѣлъ 42, стало въ оборонѣ „Р. Н Союза“.

Предсѣдатель братства п. Кузма Здзеба, скликавъ бувъ членôвъ Союза на надзвычайный мітинґъ дня 6. Септембра б. р. и внѣсъ, абы члены Вôддѣлу 42 въ Пасейку, запротестували противъ органа „Обчества рускихъ братствъ“ и абы внесено скаргу передъ гол. конвенцію Обчества на редакцію нюйорскои ґазеты, що она кôлька разы безпôдставно кинула пôдлу клевету на зарядъ Союза, мовбы зъ касы Союза хто вкравъ $10.000! — Всѣ зôбраниі ухвалили одноголосно се зробити, выбрали двохъ комітетовыхъ: Юстина Кузмяка и Ивана Шафрана, котріі дня 7. Сент. б. р. мали доручити слѣдуючу жалобу, ухвалену мітинґомъ, котрои вôдписъ подаемо до публичнои вѣдомости: „Скарга до пп. делегатôвъ III. головнои конвенціи Обчества Р. Бр. въ Пасейку, Н. Дж. на руки п. І. Шмита, предс. — Руске бр. св. о. Николая въ Пасейку, Н. Дж., Вôддѣлъ Союза 42, на пôдставѣ одноголоснои ухвалы на мітинґу зъ д. 6. Септ. б. р. вносить скаргу на органъ Обчества Р. Бр., котрый кôлька разы помѣстивъ неправдиву клевету, мовбы зъ касы Союза хтось вкравъ $10.000.

Понеже се е чиста ложь, длятого цѣле наше братство уважае за вôдповѣдне представити головнôй конвенціи Обчества Р. Бр. до залагодженя въ добрый спосôбъ повысшу клевету, въ противнôмъ разѣ зробимо внесене до головного Уряду Союза и до всѣхъ вôддѣлôвъ Союза, абы тіи постарали ся о сатисфакцію въ иншôй дорозѣ. Понеже мы переконали ся, що въ нашôй организаціи „Союзъ“ есть пôдъ кождымъ взглядомъ якъ найлучшій порядокъ, длятого не позволимо, щобы хтось безпôдставно въ подôбный спосôбъ чернивъ цѣлый зарядъ Союза и розбивавъ его.

Вôдъ Уряду братства св. о. Николая — Вôддѣлъ „Союза“ 42. въ Пасейку, Н. Дж. 6. Септ. 1903. Кузма Здзеба. предсѣдатель, Йоанъ Шафранъ, секретарь, Печать...“

На той мітинґъ були запрошениі Урядники Союза, а то: о. Н. Пôдгорецкій и С. Ядловскій, котріі на запрошене явили ся, и заразомъ высказали узнане и радôсть членамъ братства, що такъ енерґічно стало въ оборонѣ Р. Н. Союза.

Якій оборотъ возьме ся справа, покаже недалека будучнôсть.

Панове мѣсцевиі секретарѣ Союза! Просимо Васъ подавати намъ по каждôмъ мітинґу адресы новыхъ членôвъ, змѣны членôвъ старыхъ и списъ тыхъ котрымъ треба Свободу застановити

Редакція.

Оголошенє

ЧИТАЙТЕ! Въ Newark, N. J. ЧИТАЙТЕ!

устрою̂е
Руске бр. св. Йоана. Крестителя, Вôддѣлъ Союза 76,
Першій Великій Баль
въ суботу дня 26-ого Септембра 1903
въ John Wiesemann-а гали 209 Jersey St. Newark, N. J.

Початокъ о год. 7 вечеръ. Вступъ вôдъ особы 25 ц. Запрашае ся всѣхъ цо якъ найчисленнѣйшои участи. За добру музику ручить бальовый КОМІТЕТЪ.

Рускій Баль

на доходъ рускои церкви св. Йоана Хрестителя въ McKeesport, Pa. вôдбуде ся въ день Рождества Пр. Богородицѣ 21-го Септембра 1903, въ Торнеръ Галѣ, 717 Fifth Ave. Початокъ о год. 7-ôй вечеръ. Музыка зъ Duquesne. Будуть такожъ спѣвы пôдъ управою недавно прибувшого зъ краю п. Теодозія Кашова. На баль сей запрошуе всѣхъ Русинôвъ зъ Мікиспортъ и околицѣ КОМІТЕТЪ.

Діонизій Голодъ радный Р. Н. Союза. Родивъ ся въ Лузѣ, горлицкого повѣту, приѣхавъ до Америки 1888 р. Мае лѣтъ 32. Працювавъ въ цукровни 10 лѣтъ, 1899 заложивъ готель а сего року купивъ 4-п верховый домъ въ Jersey City, N. J. Бувъ мѣсц. секретаремъ Союза 5 лѣтъ, теперь есть мѣсц. касіеромъ. Вôдъ 1896 есть що року выбираный до рады церковнои. Тростисомъ церковнымъ е вже поразъ четвертый. Кромѣ сего п. Д. Голодъ есть вôдъ 1898 року касіеромъ Сестричного братства св. Ольги и секретаремъ шкôльнымъ.

Вôдозва

Маленька громада Русинôвъ-Украинцѣвъ въ Яслѣ оснувала філію Товариства „Просьвіта“, щобы на занедбану вôдъ вѣкôвъ, вôдъ „историческихъ началъ“, Лемкôвщину (въ ясельскôмъ повѣтѣ) свѣтло правды вносити. На загальнôмъ зборѣ, якій вôдбувъ ся дня 23 липня с. р., ухвалено при філіи „Просьвіти“ заложити въ Яслѣ Украиньско-руску бурсу и то вже зъ початкомъ шкôльного року 1903-1904. Выдѣлъ Товариства звертае ся отсимъ до усѣхъ Русинôвъ-Украинцѣвъ зъ просьбою: Памятайте на „Украиньско руску бурсу“ въ Яслѣ! Ласкавиі жертвы просимо присилати на руки п. Юстина Михалюня, скарбника філіи Товариства „Просьвіта“ въ Яслѣ. Выдѣлъ.

ВСЯЧИНА.

Година смерти.

Численниі дослѣды выказали, що въ деякихъ годинахъ дня умирае найбôльше людей, а въ иншихъ годинахъ дня процентъ смертельности е меншій. Пôсля датъ, якіі доси зôбрано, мае бути особливо початокъ и конець дня, отже досвѣтокъ и сумеркъ небезпечный для людского житя. Оденъ лѣкарь робивъ довшій часъ старанниі дослѣды въ тôмъ взглядѣ и вынотувавъ собѣ часъ смерти трехъ тысячь осôбъ рôжного вѣку. Показало ся, що найбôльше случаѣвъ смерти было въ часѣ мѣжь 5 а 6 годиною рано, а найменше мѣжь 9 а 10 вечѣръ. Смертельнôсть выносила въ першôмъ случаю пересѣчно 40 проц. въ другôмъ 6½ проц. Такожь въ часѣ мѣжь 10. а 3. годиною въ день вмерло дуже мало людей. Взагалѣ найбôльше случаѣвъ смерти припало на часъ мѣжь 3. а 6. годиною рано. — Иншій лѣкарь выписавъ собѣ часъ смерти 6.090 людей и такожь зъ тыхъ датъ выходить, що смерть вôдвѣдуе людей найбôльше мѣжь 1. а 8. годиною рано, а о много рѣдше вôдъ 1. пополудни до пôвночи. И зовсѣмъ зрозумѣла рѣчь, чому такъ дѣе ся, бо въ ночи ходить ся звычайно коло хорыхъ не такъ старанно, якъ въ день. — Опôсля займавъ ся дальше тымъ пытанемъ вызначный парискій фізиольоґъ Шарль Фере и казавъ записувати черезъ 10 лѣтъ часъ смерти осôбъ, що умирали у двохъ найбôльшихъ парискихъ шпиталяхъ. Сей ученый не найшовъ потвердженя на попередниі даниі, лише дôйшовъ до того певного выслѣду, що смерть заглядае до людей рѣдше мѣжь 7. а 11. годиною вечѣръ. Наколи число случаѣвъ смерти въ першихъ годинахъ пôсля пôвночи являе ся особливо высоке, то причина того лежить, здае ся въ тôмъ, що сторожѣ, котріі уступають пôсля пôвночи мѣсця своимъ наслѣдникамъ, полишали имъ можливо найбôльше роботы. Шпайдеръ въ Берлинѣ дôйшовъ знова черезъ порôвнане 57.000 случаѣвъ смерти до выслѣду, що найбôльше людей умирае мѣжь 4. а 7. годиною въ ранцѣ. Зъ тымъ останнымъ годить ся бôльша часть дослѣдниковъ.

Американьски паперы. Юнайтедъ Стейтсъ Дистриктъ Кортъ надъ почтою въ Скрентонъ засѣдае майже кождого дня въ роцѣ и выдае паперы. Хто хоче дôстати паперы може прійти зô свѣдками до сего корту и дôстати паперы таки того самого дня. Потреба однакъ повѣдомити о своимъ приходѣ впередъ клярка E. R. W. Searle, Federal Bldg., Scranton, Pa., щобы вôнъ мôгъ все приготовити до переслуханя. 21

Где есть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу ґазету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошенє наперѣдъ.

Глядаю

мого сына Осифа Пенґринъ. Рôкъ тому назадъ були мы оба въ Syracuse, N. Y. Теперь выбираю ся до старого краю и хотѣвъ бымъ ся довѣдати де вôнъ е и зъ нимъ бачитись. Вôнъ е родомъ зъ Душатина, сянôцкого повѣту. Хто бы о нѣмъ знавъ нехай пише на адресъ:

Panko Pengren,
Box 96, Deferet. N. Y.

!КУПУЙТЕ!

КНИЖОЧКИ для записованя мѣсячнои колекты и другихъ жертвъ на нашу школу, церковь, плебанію и т. д. Можете ихъ достати по цѣнѣ **7** центôвъ за одну. Такй книжочки повинна кожда парафія роздати своимъ членамъ. Кождый парафіянинъ повиненъ мати таку книжочку, тогды буде знати, що тй грошѣ якй вôнъ заплативъ на церковь и т. и. ему не пропадуть.

БЛЯНКЕТЫ на метрики хресту, вѣнчания и похорону по цѣнѣ **2** центы за штуку.

— SVOBODA. —
Box 353,
SCRANTON, PA.

КНИЖКИ

!ПО ЗНИЖЕНОЙ ЦѢНѢ!

Антовій и Клеопатра	75
Австро рускй спомины	10
Австрія въ XIX. вѣцѣ	40
Альманахъ	50
Буря, драма Островского	50
Boa Constictor	25
Буковиньска Русь	75
Бех-Аль-Джугуръ	5
Багнітви	10
Богацько галасу зъ нечевя, комедія	50
Боянъ, збôръ квартетôвъ	1 00
Вільгельмъ Тель, драма	35
Варвара, драма	30
Вôдродженє Толстого	1.50
Вôзникъ Геншель	75
Въ темрявѣ, драма	15
Въ чужôмъ гнѣздѣ	50
Варлаамъ и Йоасафъ	1.00
Ворогъ Народа	40
Вѣкъ (1798—1898)	1.50
Львовска духовна семинарія	25
Листы зъ пекла	5
Лѣсъ шумить	10

(Дальше буде.)

Повызшй книжки маємо только въ одномъ або двохъ примѣрникахъ, длятого просимо замовляти сейчасъ.

Сй книжки, котрй понизше списанй можете всегда дôстати!

Библія мала	30
Букварь рускій	25
Граматика руска	25
Друга китичка для малыхъ дѣвчатъ	10
Дослѣды зъ поля статистики	10
Енеіда Котляревского	50
Зъ села, оповѣданя	10
Записки школяра	20
И мы въ Европѣ	10
Иванъ Гусъ	5
Коваль Бассімъ	60
Кльод Ґе	5
Карбы	25
Каштанка	5
Казки Андерсена	25
Календарь „Союза" (1903)	25
Катехизмъ	10

(Дальше буде)

Замовляйте тôлько тй книжки, котрй бачите въ послѣднôмъ числѣ „Свободы".

Всѣ попередий списы и цѣнники книжокъ суть неважнй.

Зъ замовленями посылайте и грошѣ.

Пишѣть выразно.

Замовлень на суму менчу якъ долара не приниває ся.

Почту мы оплачуємо.

Адресъ:
SVOBODA.
Box 353, Scranton, Pa.

Хочешь читати дещо веселого и насмѣятись?

Купи собѣ „**Комара**".

Три старй рôчники коштують лишь $3.50.

Оденъ рôчникъ $1.25.

Хто хоче дôставати „Комара" що два тыжднѣ черезъ оденъ рôкъ, нехай зашле 2 доляры на адресу:

„**Комар**",
Собѣщина ч. 8.,
Львôвъ, Austria, Galicia.

Тамъ можете дôстати такожъ слѣдуючй книжки:

Календарь „Комара" на рôкъ 1903 . . 15ц.
Новомодный Спѣваникъ 20 „
Доканы зъ гôръ . 15 „

Купуйте книжки!

Американьскій шляхтичь	[illegible]
Весела книжочка зъ образками	[illegible]
Де-що про права и суды въ Сп. Дер.	10
Де-що зъ исторіи російскои православнои місіи въ Америцѣ	10
Дорога до свѣдомости	10
Казка про жида	10
Канадійска Русь	10
Конституція Сполуч. Державъ	10
Народный Рухъ Ав.-Уг. Русинôвъ	15
Образки зъ Америки	10
Оповѣданя С. Макара	15
Про вôдступник. вôдъ рос. православія	[illegible]
Розмова Поляка зъ Русином	10
Тарасъ Шевченко	15
Тымко Гаврилюкъ	[illegible]
Якъ повставъ свѣтъ?	[illegible]

☞ Хто передъ Новымъ Рокомъ пришле намъ пôвтора долара ($1.50) на повысшй книжочки, тому вышлемо всѣ 16 книжочокъ и оплатимо почту.

Длячого маєте удаватись до чужихъ, если

ВИКТОРЪ ВѢЛЮШЬ,

Судія покою и публичный нотарь,

Залагоджує всякй судовй справы, колектує спадки, вырабляє повномочія и контракты купна въ Галичинѣ и Княжествѣ Познаньскôмъ.

Посылає грошѣ до всѣхъ частей свѣта по цѣнахъ курсу.

Продає шифкарты на всѣ пароходы до всякои мѣсцевости въ краю и назадъ.

Real Estate. Продає домы, лоты и пожичає грошѣ на будову домôвъ. Асекурує вôдъ огня въ найлѣпшихъ компаніяхъ.

VICTOR WILUSZ
205 Washington Str.
JERSEY CITY, N. J.

Памятайте Русины, що Русинка

МАРІЯ ЛУЧКОВЕЦЬ

має гарно уряджений **ГОТЕЛЬ** на розѣ Independence & Vine Str. Nr. 717 **въ ШАМОКІНЪ, ПА.**

Тамъ забавитесь, ажь мило,
Въ неи добра „виска", пиво,
Вино, конякъ и цигара
Й господиня гарна, жвава

Друкарня „Свободы"

ВЫКОНУЄ:

ТИКЕТЫ, на пікніки, балѣ, выгравки, представленя,
ПАПЕРЫ листовй,
КОВЕРТЫ для братствъ и поодинокихъ людей,
СТАТУТЫ братскй,
КНИГИ параф. и братскй,
КНИЖКИ колекторскй, братскй и т. п.,
ПЛЯКАТЫ,
ЦИРКУЛЯРѢ

и взагалѣ всѣ роботы друкарскй

!!!СТАРАННО, ТАНО И НА ЧАСЪ!!!

АДРЕСЪ: **SVOBODA,** BOX 353, SCRANTON, PA.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ

Russian Mercantile Co. Ld.

— въ —

SHAMOKIN, PA., 327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново уряджений. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказує, що може компанічна робота. — Всѣ розумнй Русины належать до тои компаніи, купують зô своего власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертає сторъ сумою $4,000.00 Заряджують нимъ:

Н. Габура, М. Коледѣй и М. Пелякъ.

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго купця? Она веде просто до

Юрія Хиляка

въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ чего знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ зъ убраниями. Купите добре „шифкарту" и скоро а безпечно пошле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ має ще найнараднѣйшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погоститеся, якъ въ роднои бабки на весѣлю

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ
✳ TROMETTERS ✳
(Тромейтеръ).
при Рединьскôмъ депѣ въ Shamokin, Pa.

Снѣданя. Обѣды, Вечерѣ.

Въ кождôмъ часѣ можна дôстати такъ горячй якъ и зимнй перекуски. Потравы прилагодженй на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремй комнаты для родинъ. Найлучшй вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливй напитки. Цѣна дуже мала

Чи вже маєте машинку до стриженя? Якъ нѣ, то чому такъ?

Така выгôдна рѣчь, котру такъ легко можете купити, выплатить ся кождому мущинѣ, що має волосє на головѣ. Вôнъ обстрижесь нею 3 до 4 разы а вже машинка выплатить ся ему и цѣлй роки може стричи ся нею даромъ.

Добру машинку до стриженя пôшлемо Вамъ за 75 центôвъ.

Лѣпша машинка, якою можете стричи волосє нижше або высше, якъ лишь загадаете, коштує $1·45. До кождои машинки додаю даромъ одну красну рѣчь.

Замовленя пишѣть до:

S. Keltonik
PUNXUTAWNEY, PA.

SOCIALISM is the coming issne In politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read **The International Socialist Review**

Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a three month's subscription and a copy of **Socialism and Farmers.** No free copies.

CHARLES H. KERR & COMPANY, Publishers
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

ELMER HEFFELINGER,

Аґентъ вôдъ продажи ґрунту въ SHAMOKIN, PA.

Загальный Аґентъ вôдъ продажи „лотôвъ" въ

Marion Heights.

Въ прекраснôмъ положеню и найлѣпшомъ мѣсци для майнерôвъ до будовы своихъ власныхъ помешкань. ✻ Центрумъ богато великихъ углевыхъ копалень, котрй дають занятє бôльше якъ сѣмъ тысячь робôтникамъ, дорослымъ и хлопцямъ. ✻ Быстрый потôкъ плыве попередъ кождымъ „лотомъ". ✻ Тамъ єсть вже побудовано богато домôвъ. ✻ Нова школа заосмотрена въ найновѣйшй меблѣ, въ якôй учить двохъ учителѣвъ.

Marion Heights єсть на Greenough трактѣ, и одинокій ґрунтъ до продажи мѣжь Shamokin а Mt. Carmel.

Докладне вôддаленє вôдъ слѣдуючихъ копалень углевыхъ, котрыхъ много можна бачити зъ мѣста:

Greenough, въ мѣстѣ	1½ милѣ вôдъ Pennsylvania,	2¾ милѣ вôдъ Colbert,
1 миля вôдъ Natalie,	1½ м. вôдъ Richeros No 4 Slope,	3 милѣ вôдъ Richards,
1 миля вôдъ Scott,	2 милѣ вôдъ Sioux,	3 милѣ вôдъ Locust Spring,
1½ милѣ вôдъ Hickory Ridge,	2½ м. вôдъ Hickory Swamp	3 милѣ вôдъ Alaska.

Дежь инде, въ якôмъ лѣпшôмъ мѣсци може майнеръ осѣсти, щобы мавъ такъ близько и пôдъ рукою майны?!

Повѣтре здорове и вôдживляюче. Вода чиста въ великôмъ засобѣ а околиця прекрасна.

Кождый, хто може заощадити десять центôвъ денно, може купити собѣ лотъ на **Marion Heights** на мѣсячну выплату.

СЕМАНЪ МИТРЕНКО
готельничій
на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гаренько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво має,
Повнй склянки доливає
Є цигара, є и галя
На митинги, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно пѣване, —
А що выпьешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у пяты!

ДОКТОРЪ ПРАВЪ
ЮЛІЯНЪ ЧУПКА,
—адвокатъ,—
N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Его офісъ въ Scranton, Pa. є на 303 Spruce Str. Але до Скрентонъ приѣжджає тôлько кождого понедѣлка и четверга вôдъ годины 6-ои до 8-ои вечеромъ.

Всѣ справы американьскй въ повѣтахъ: Люзерне и Лякована.

Хто має справу ґрунтову, або хоче вôдобрати грошѣ або спадокъ въ старôмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вôнъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правнй паперы и повномочія. 04

Сегодня добрй часы!

Коли бажаете выставити гарный нагробникъ на могилѣ померших але дорогихъ Вамъ особъ, то пишѣть до насъ по илюстрованый цѣнникъ хрестôвъ. Нашй хресты є сильнй, гарнй и моднй. — Прекрасно выкôнченй, украшенй срѣбломъ або позолочуванй.

Зъ розпятємъ Христа и зъ вôдливаными буквами тай зъ надписею померлого, якои лише захочете.

Адресуйте:

N. Y. Cemetery Monumental Co.
Punxutawney, Pa.

Якъ далеко зайшовъ я нынѣ?

Дуже часто пытаешь самъ себе!

Американьскій „ПЕДОМЕТЕРЪ"

ВÔДПОВѢСТЬ ТОБѢ.

Тои величины.

Чоловѣкъ звычайно навѣть не выображає собѣ, скôлько вôнъ перейде черезъ день, чи то въ своимъ занятю або въ дома.

АМЕРИКАНЬСКІЙ „ПЕДОМЕТЕРЪ"

мѣряє и записує кождый твôй крокъ. Вôнъ для чоловѣка ходячого пѣшо єсть тымъ, чимъ „Ціклѣометеръ" для біцікліcты.

Всѣ граючй въ пилку, турісты, подорожнй а властиво всѣ, котрй ходять пѣшки потрѣбують такого „ПЕДОМЕТРА": Его можна носити въ кишени, бо єсть такои величины и выглядає подôбно до дамского годинника. До сего часу добрый „ПЕДОМЕТЕРЪ" коштувавъ не менше якъ $4.00 до $15.00. Нашъ може рôвнатись зъ кождымъ, єсть зробленый въ сѣмъ краю и лучшого знайти не можна а цѣна его лише

оденъ доляръ.

Его можна урегулювати вôдповѣдно до кроку чоловѣка и за кождый ручимо. Если не можете его дôстати въ вашôмъ сторѣ, то мы доставимо вамъ оденъ своимъ коштомъ черезъ почту, если зашлете намъ одного доляра на адресу:

INTERNATIONAL MERCANTILE EXCHANGE,
LOUISVILLE, KY.

Потрѣбуємо аґентôвъ.

ИВАНЪ ГЛОВА

JOHN GLOVA (POSTMASTER)

— въ —

Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякй потрѣбнй рѣчѣ до житя, якъ также можна купити убраня майнерскй и звычайнй.

Посылає также грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и безпечно.

☞ Продає шифкарты. ☜

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

M 125

ДАРОМ **14 ПРЕКРАСНИХ ПОДАРКІВ! НАЙБІЛЬШИЙ БАРҐЕН ПРЕДЛОЖЕНИЙ КОЛИНЕБУДЬ! НИЧ НЕ КОШТУЄ БАЧИТИ ТОВАР!** Днесь предкладаємо одну з найлїпших годинов які продають: Правдиву Американьску 14 к. з подвійною золоченою ковертою, женьску або мужеску з Правдивим Американьским Осередком, дорогими каменями, добрим ходом R. R. ґарантовану, ніклеве викінчене, зреґульовану з письменною Ґаранциєю на 20 лїт, що до вигляду, витревалости рівну $40 щирозолотій годинцї! Всїм любителям тої кляси годинки даємо в протягу найблизших 60 днїв зовсїм даром слїдуючі красні подарки: 1 Віденьску файку з морскої пінки, з бурштином вартости $1.50; 1 Правдиву з мор. пінки цигарницю варт. 75 ц; 1 правдиву м. п. цигарничку 50 ц; 1 шкіряний капшук на тютюн 25 ц; 1 ніклове пуделко на сірники 25 ц; 1 елеґантний золотий ланцушок з Cameo Charm $1.50; 1 прекр. золочену брошку $1.00; 1 пару кульчиків з брилянтами 1.00; 1 прегарну шпильку до машлї з каменем 40 ц; 1 пару золочених спинок до манкетів 40 ц; 1 пару золочених спинок до рукавів 25 ц; 2 спинки до ковнїрика 50 ц; і 1 добру спинку на груди з красним каменем 75 ц. Годинку і 14 подарків шлемо C. O. D. $4.98 і кошта експресу з правом безплатного оглядання і віджеланя назад на наш кошт єли не подобають ся. Де нїт експресового офісу треба $4.98 післати з ордером. Хто пішле гроші з ордером дістане ще кишенковий ніж даром і всї річи оплачені реджістрованою почтою **ОДНА ГОДИНКА ДАРОМ З ПОДАРКАМИ** єли купиш або продаш 6. Пиши чи хочеш женьску чи хлопску годинку. До женьских годинок посилаєм 50 ц. довгий Lorgnette ланцушок місто Диннеса. Пиши днесь заким наш товар буде розпроданий. Адрес ATLAS JEWELRY CO., 67 Metropolitan Block, CHICAGO, ILL.

ГАВРІИЛЪ МАЛИНЯКЪ
WHOLESALE
Cor. Franklin & Spruzheim Sts.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Братя! замовляйте у свого!

„О май ґали, о байґали, тажь то є друкованый листъ.“

Зашлѣть почтову марку по великій, новый, илюстрованый катальоґъ рускихъ и польскихъ друкуючихъ машинокъ, гармонійокъ, граючихъ и кукаючихъ годинниковъ и иншихъ много до зачудованя интересованыхъ новостей.

Адресуйте листы:
S. KELTONIK,
PUNXUTAWNEY, PA.

THE HOME BREWING CO.,
Shenandoah, Pa.

Выробляе бѣле и червоне пиво, портеръ и ейлъ найлѣпшого ґатунку въ стейтѣ. Уживають лишь найлѣпшого ячменю и хмелю. Держить все чисто. — Услуга добра.

Union Beer.

Christian Schmidt, президентъ,
W. W. Rynkiewicz, секретаръ.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ достане найздоровшй и найтаншй напитки всякого рода и пораду, де най лучше купити шифкарту

Юліянъ Копистяньскій
(Julian Kopyscianski)
424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный салюнъ рускій. — Найлучшй напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого ґатунку, горѣвки досконалй, цигара дуже добрй.

Спѣшѣть Братя Русины до свого брата Юльяна.

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ
Въ Шамокінъ, Па. мешкае рускій кравець
ПЕТРО КУЗМИЧЬ
425 N. Shamokin str.

Робить вôнъ всѣлякй убраня мужескй складно и дешево

Хто у него замовить убраня, николи того не пожалуе.

Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧИК.)

СПЕЦИЯЛСТ
СЛАВОСТЕЙ
ЖІНОЧИХ,
ДИТЯЧИХ
І ВЕНЕРИЧНИХ.

Жени при породі дізнають особлившої опіки.

Офіс: 227 N. Shamokin Str. SHAMOKIN, PA. | Телефон Nr. 1673

МАЄШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?
CONDRAD LOTZ,
805 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

оправляе книжки всѣлякого рода, хочь бы их розтрясеній. Также робить книжки для братствъ, церковь, бизнесменôвъ и т. д. За роботу ґарантує.

ПЕРША РУСКА БУЧЕРНЯ ВЪ SCRANTON, PA.

Михайла М. Югаса

314 THIRD STREET

Хочешь купить добре мясо,
Шинку чи смачныхъ ковбасъ,
Не трать брате грошей й часу,
Лишь пытай ся, де бучеръ Югасъ

Вôнъ всѣляке мясо мае,
Зъ людьми красно розмовляе
И по руски, по словеньски,
Поанґлицки и по польски.

Зъ него Русинъ, бучеръ славный,
Къ добрôй справѣ всегда справный,
За рускій народъ крѣпко стоить,
Вражды людской ся не боить.

Тожь Русинамъ треба знати,
Що его тре пôдпирати;
Красно зважить, въ папѣръ запакуе,
Бучерня чиста, ажь ся серце радуе.

Справедливе чудо у тôмъ люде є,
Що такъ смачного мяса нѣгде не є;
Другй бучеры дуже жалують,
Що у Югаса всѣ люде купують,

Мы, Руснаки не жалуємо,
Вôдъ Югаса все мясо купувати будемо,
Бо вôнъ у Scranton найлѣпше мясо мае,
О тôмъ кожда дитина навѣть добре знае:

Що хто вôдъ Югаса мяса скоштуе,
До смерти не пересмакуе,
Смакъ найлѣпшій вôдъ всього,
Зъѣвбысь й вола цѣлого.

Тожь милй братя, нѣкуда ся не волочѣть,
До найлѣпшои бучернѣ до Югаса ходѣть
Добре, тано, справедливо,
Чисто, смачно и уцтиво!

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.	Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЕГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: General Office 2333.
Night Call 4854.

ДІЯМЕНТОВЫЙ ЕЛЕКТРИЧНЫИ ХРЕСТЪ,

званый також хрестомъ Вольта, зôставъ вôдкрытый кôлька лѣтъ тому въ Австріи, а задля своихъ великихъ прикметъ розповсюдивъ ся скоро въ Нѣмеччинѣ, Франціи, Скандинавіи и другихъ европейскихъ краяхъ, где нынѣ уважають его за найсильнѣйше средство противъ ревматизму и другихъ слабостей.

Електричный Діямента́вый Хрестъ лѣчить ревматизмъ мускулôвъ и суставôвъ, невраліію, болѣ въ цѣлôмъ тѣлѣ, нервовôсть, нервове ослаблене, безсонницю, пригноблене, гістерію, паралѣчъ, трясене, ударъ, епілепсію, танець св. Віта, пальпітацію, нервовый бôль головы, и всѣ слабости нервового системи. Его добродѣйний вплывъ видно вже по кôлькохъ годинахъ, хотяй часомъ треба на него ждати кôлька день.

Коштуе доляра, при чѣмъ ґарантуе ся, що принесе стôлько корысти, що найлѣпшій електричний поясъ, що коштуе 15 або 25 разы тôлько. Нѣхто въ родинѣ хорый чи здоровъ, не повиненъ бути безъ Електричного Хреста, сего найлѣпшого средства противъ слабостимъ. Пришли доляра, а мы пôшлемо тобѣ оплаченый оденъ Електричный Діяментовый Хрестъ або 6 за 5 доляровъ. Тисячѣ листôвъ вôдъ осôбъ, котрыхъ вылѣчивъ сей Хрестъ, суть достаточнымъ доказомъ его силы. Ось два зъ нихъ: Маламъ болѣ черезъ много лѣтъ; теперь есмь здорова. Діям. Елект. Хрестъ вылѣчивъ мене. Каролѣна М. Пітерсенъ, Riechfield, Utah. Diamond Electric Cross Co., 206 Milwaukee Ave., Chicago. — Пов. Пане: Вже 8 мѣсяцѣ ношу Діямент. Електр. Хрестъ. Давнѣйше мавъ я болѣ въ моихъ плечахъ, такъ що не мôгъ грати на скрипцѣ. Теперь чуюсь зовсѣмъ добре. Зъ поважанемъ. W. Simon, учитель, Schaumburg, Cook Co., Ill. Марець 20, 1900. — New Orleans, La. 28. лютого, 1902. — Пов. Панове: Въ залученю посылаемо Вамъ $5.00 на пять електричныхъ хрестôвъ. Тѣ, котрй мы передше одержали приносять чудесну помôчь. Просимо присылати якъ найскорше. — СЕСТРЫ БЕНЕДИКТИНКИ. 2824 Douphine str. New Orleans, La.

DIAMOND ELECTRIC CROSS CO. Dept. 72.
306 Milwaukee Ave., CHICAGO, ILL.

Выробляе братскй машлѣ, шапки, заставы, хоругвы, униформы.

Цѣнникъ и пробки высылае даромъ.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. Shenandoah, Pa

T. TALPASZ

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЬ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ друже мой!
— Добрый вечеръ, сваге!
А куды такъ спѣшите!
— До Талпаша, брате!
Ще за Талпашъ? Звѣдки вôнъ!
— Та-жь краянъ нашь милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...
— Що за бриндая й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

— Хочете безпечно и скоро заѣхати до старого краю, або спровадити родину въ краю, купѣть собѣ шифкарту вôдъ John-a Nemeth-a, 457 Washington St. New York, N.Y.

J. A. QUINN,

Одинокій погребникъ и бальсамовачь въ тыхъ сторонахъ. Мешкае на Ridge Str., Lansford, Pa. Людей, що мешкають въ Nesquehoning, Coaldale, Hauto, Summit Hill и Lansford обслужить чесно, тано и скоро.

НАЙСИЛЬНѢЙШИМЪ ОРУЖІЕМЪ,

ЯКИМЪ МОЖНА ПОБОРОТИ ХОРОБУ И ВСЯКЙ СЛАБОСТИ ЄСТЬ — НАУКА.

Якимъ способомъ Професоръ Коллинсъ лѣчить хоробы?

Цѣлый свѣтъ признае, що наука есть найсильнѣйшимъ оружіемъ, котрымъ поборюе ся всякй слабости. Лѣкарь, котрый хоче вылѣчити хорого, мусить пôзнати ся на его хворотѣ. Мало учений и недосвѣдченй лѣкарѣ не тôлько що не помагають хворымъ, але противно шкодятъ имъ. Єсли лѣкарь на певно не пôзнае слабôсть, предпише слабому лѣкъ на якусь иншу слабôсть а такимъ чиномъ не тôлько що не помагае але еще шкодить чоловѣку. Коли бы лѣкарь пôзнавъ ся на хоробѣ и предписавъ хворому потрѣбну медицину, то о много меньше людей умерало бы.

Добре знамый ученець, **Професоръ Коллинсъ** завсѣгды клавъ найбôльшу вагу на те, щобы акуратно пôзнати хвороту. Своею наукою и досвѣдченемъ дôйшовъ до того, що днесь дуже легко пôзнае всякую слабôсть и то безъ похибы.

Професоръ Коллинсъ черезъ свою науку богато добра здѣлавъ для людей, котрй славлять го теперь по цѣлôй Америцѣ. Абы всѣмъ вымогамъ лѣкарскимъ задосыть учинити, вôнъ мусѣвъ свôй закладъ лѣкарскій побôльшити и лучше зарядити. На се вынаявъ великій дôмъ, котрый находить ся пôдъ **№ 140 W. 34th Street**, где продовжуе свою благодарную дѣятельнôсть. Всѣ письма до него треба писати пôдъ тую адресою.

Кождый хворый чоловѣкъ,

котрый потребуе помочи лѣкарской, повиненъ удати ся до **Проф. Коллинса.** Не шукайте за иншими лѣкарями, що быстe потôмъ не каяли ся. **Проф. Коллинса** цѣла Америка знае и кождый вамъ скаже, що вôнъ е оденъ зъ найлучшихъ лѣкарôвъ. Такимъ успѣхомъ въ лѣчиню хворыхъ во всѣхъ слабостяхъ якъ **Проф. Коллинсъ** не може жаденъ зъ лѣкарôвъ похвалити ся.

Професоръ Е. С. Коллинсъ.

Лѣчить всѣ слабости.

Проф. Коллинсъ сейчасъ спôзнае ся на слабости такъ мужескôй, якъ и женскôй и лѣчить зъ великимъ успѣхомъ во всѣхъ слабостяхъ а навѣтъ найбôльше застарѣлй и хроничнй хоробы. Хоробы жолудка, серця, печинки, нерокъ, легкихъ, мѣхура, крови, горла, носа, костей и т. д. лѣчить дуже скоро. Особенно звертае увагу на тайнй и поглавнй хоробы.

Мущины або женщины терпячи на подôбнй хоробы, нехай не ганьблять ся, лишь смѣло пишуть до **Проф. Коллинса** на низше подану адресу. Женщины терпячи на мѣсячнй непорядки, нехай не зволѣкають довго и чимъ скорше пишуть на подану адресу а **Проф. Коллинсъ** якъ найскорше буде старати ся имъ помогчи

Заразливи хоробы

Професоръ Коллинсъ лѣчить пôсля свого власного способу и ручить за скоре и цѣлковите выздоровлене.

Зъ тысячныхъ листôвъ котрй **Проф. Коллинсъ** дôставъ вôдъ своихъ вылѣченыхъ пацієнтôвъ, подаемо ту кôлька вытягôвъ:

Plymouth, Pa.

Я терпѣвъ черезъ довгій часъ на жалудкову слабôсть. По кождôмъ ѣдженю болѣло мене въ жолудку а ѣджене ся менѣ обридло. Заживавемъ всякй захвалюванй лѣкарства, але мнѣ непомагало. Вкôнци такъ я упавъ на силахъ, що не мôгъ емъ нѣякой роботы выконувати. А Проф. Коллинсъ вылѣчивъ меня въ протягу одного мѣсяця. Василь Лисико.

Boonton, N. J.

Высокоповажаный Проф. Коллинсъ! Даю до вѣдомости всѣмъ моимъ краянамъ, що Проф. Коллинсъ е найлѣпшимъ лѣкаремъ, якого я пôзнала въ моимъ житю. Я була хвора вôдъ 17. новембра 1901, до 30. юнія 1902. Мала я бите серца и трясламъ ся на цѣлôмъ тѣлѣ. Ходиламъ по розмаитыхъ докторахъ, але то мнѣ непомогло. Опôсля удала ся я до славного Проф. Коллинса и вôнъ мене вылѣчивъ. Теперь я цѣлкомъ здорова. Сердечно вамъ дякую Впов. пане Професоръ. Жійте на славу и пожитокъ людскости на многая и благая лѣта!

Марія Барна,
box 218, Boonton, N. J.

Mahanoy City, Pa.

Вашй лѣкарства я получивъ въ *Crystal Falls, Mich.* Теперь я бываю въ Mahanoy City, Pa. Лѣкарства менѣ помогли и цѣлкомъ я здоровъ. Дякую вамъ сердечно. Вы сте великій добродѣй убогихъ, бо такъ лѣчите бѣдного, якъ и богатого. Иншй лѣкарѣ лѣчать лишь тыхъ, що грошѣ мають а и такъ имъ ничь не поможуть. Вы сте найлѣпшій лѣкарь и справедливый чоловѣкъ; до васъ повиненъ кождый удавати ся. Тото подайте до ґазетъ, що бы о васъ кождый знавъ. Сердечно васъ здоровлю

Иванъ Реповай,
606 W. Water St., Mahanoy City, Pa.

Єсли кто є хворый, нехай пише до ПРОФ. КОЛЛИНСА и вôдповѣсть на слѣдуючи пытаня:

Кашлете?
Худнете?
Вомѣтуєте?
Маєте уплывы?
Тече вамъ зъ устъ?
Маєте розвôльнене?
Пече васъ въ горлѣ?
Маєте злый апетитъ?
Болить васъ въ боцѣ?
Маєте короткій вôддыхъ?

Маєте затверджене?
Свербить васъ шкôра?
Трясуть ся вамъ руки?
Маєте нечистый языкъ?
Чуєте бôль въ костяхъ?
Болить васъ по ѣдженю?
Завертає ся вамъ голова?
Рѣже васъ пôдчасъ мочу?
Маєте сильне бите серца?
Курчить вамъ въ животѣ?

Чи скоро лякаєте ся?
Чи скоро застуджуєте ся?
Чи чуєте зиму въ нерkахъ?
Чуєте бôль на верху головы?
Чи були сте хворй на заразливй хоробы?
Чи чуєте ся цѣлкомъ розпаленымъ?
Чи чуєте ся слабымъ, коли встаєте?

Закладъ лѣкарскій отвореный є кождого дня вôдъ 10. год. рано до 1. год. а по полудни вôдъ 2. до 5. Въ недѣлю лишь вôдъ 10. рано до 1. по полудни.

Пишѣть по руски и адресуйте такъ:

PROF. E. C. COLLINS,
New York Medical Institute, 140 W. 34th St., New York, N. Y